TRST, sobota
28. septembra 1957
Leto XIII. - Št. 231 (3766)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II.. Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Izjave sovjetskega delegata v OZN

ZSSR za konferenco na najvišji ravni ki naj obravnava vprašanje razorožitve

Sestanek med Žukovom in Wilsonom bi bil «koristen» Nadaljevanje splošne razprave v skupščini - Dnevni red političnega odbora

NEW YORK, 27. — Pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznecov je imel danes v New Yorku tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da bi njegova vlada ugodno sprejela konferenco o razorožitvi na najvišji ravni.

Na neko vprašanje je nato izjavil, da bi izmenjava obiskov med maršalom Žukovom in ameriškim obrambnim tajnikom Wilsonom lahko bila koristna, da pa mu do sedaj ne izhaja, da bi bilo poslano Žukovu tako vabilo.

Ko so ga vprašali, kaj misli o predlogu irskega zunanjega ministra za umik sovjetskih in ameriških čet iz Evrope, je Kuznecov odgovoril: «Mi imamo irski predlog načelno za konstruktiven. Opozarjam vas, da je Sovjetska zveza stavila svoje predloge, naj se na obeh straneh umaknejo čete. Sovjetska vlada je predlagala tudi zmanjšanje števila zahodnega in sovjetskega vojaštva v Nemčiji.» Dodal je, da sovjetska delegacija ni še podrobno proučila irskega predloga.

V zvezi z izpraznjenimi mesti v Varnostnem svetu, za katera bodo volili nove člane prihodnji teden, je Kuznecov obtožil nekatere države, da skušajo zmanjšati vlogo Varnostnega sveta in da kršijo sporazum o geografični razdelitvi nestalnih članov sveta. Podpiral je kandidaturo ČSR. Pripomnil je, da je Sovjetska zveza naklonjena razširiti Varnostnega sveta in drugih organizmov OZN; dodal pa je, da ne bo podpirala nobenega predloga v tem smislu, dokler se bo odrekel Vzhodni Evropi nestalni sedež v Varnostnem svetu.

Burmanski delegat pa je pozval velike države, naj spoštujejo suverenost držav Srednjega vzhoda ter naj prenehajo s poizkusi, da bi gospodarsko ali vojaško vladale na tem področju.

Jemenski delegat je obsodil britanske napade na Jemen in na Oman. Turški delegat je izjavil, da njegova država «sledi nedavnim dogodkom v Siriji s pozornostjo in zaskrbljenostjo zaradi svoje varnosti». «Če bi neka močna država, s katero imamo na Severu dolgo skupno mejo, ustvarila rezervo orožja in streliva ob južnem boku Turčije, je nadaljeval turški delegat, bi bila turška vlada prisiljena mirno proučiti položaj, ki bi nastal, in sprejeti v notranjosti svojih meja ukrepe, ki jih sprejemajo neodvisne države, katere želijo živeti v miru in varnosti.»

Govoril je še kostariški delegat in zatem je bilo nadaljevanje razprave odloženo na ponedeljek zjutraj.

Medtem se že lahko ima približen pregled, kako so razdeljena posameznao vprašanja med razne odbore skupščine. Od sedmih odborov je najvažnejši politični odbor, ker v njem obravnavajo najbolj aktualna vprašanja. Na njegovem dnevnem redu je šest vprašanj. Prvo je «korejsko vprašanje», ki pa bo verjetno po nagli proučitvi odloženo na prihodnje zasedanje. Najvažnejši sta drugo in tretje vprašanje, t. j. razorožitev in učinki atomskih izžarevanj. Dejansko pa bo politični odbor proučeval: 1. poročilo razorožitvenega odbora in razpravljal o nekaterih resolucijah, ki so bile že predložene. 2. Razpravljal bo, ali naj se poveča število članov v razorožitvenem odboru in pododboru. 3. Odločal bo o predlogu za skupno akcijo, «da se obveščajo in poučijo narodi sveta o nevarnosti oboroževalne tekme, zlasti pa o uničevalnih učinkih modernega orožja». Glede poročila razorožitvenega odbora sta bili že predloženi japonska in sovjetska resolucija, medtem ko se pričakuje še zahodna resolucija. Kar se tiče učinkov atomskih izžarevanj, bo v odboru podal poročilo glavni tajnik OZN.

Ko bo izčrpano vprašanje razorožitve, bo odbor obravnaval kolonialna vprašanja, predvsem o Cipru, Alžiru in zahodni Novi Gvineji. Ciper in Alžir pa sta vprašanji, ki najbolj zaskrbljata zahodne diplomatske kroge, in že sedaj se s tem v zvezi posvetujejo.

Zanimiva Draškovićeva tiskovna konferenca

O slov. manjšini v Avstriji in o odnosih do obeh Nemčij

Odnosi z ZDA - Vprašanje gospodarskih emigrantov - O tretjem procesu proti Djilasu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 27. — Po več kot dvomesečnem odmoru je bila danes v protokolu državnega tajništva za zunanje zadeve redna tiskovna konferenca. Jugoslovanski in inozemski novinarji so potrpežljivo čakali načelnika državnega tajništva za zunanje zadeve Branka Draškoviča, ki je po stari navadi prišel na konferenco s precejšnjo zamudo.

Med odgovori na številna vprašanja je Draškovič ponovil tudi tisto, kar je pred dnevi izjavil državni podtajnik dr. Aleš Bebler: da jugoslovanska vlada in javnost z zaskrbljenostjo spremljata ukrepe avstrijske vlade, ki gredo za tem, da še bolj zmanjšajo pravice jugoslovanske manjšine v Avstriji in da s sprejemom novega šolskega zakona negativno vplivajo na avstrijsko-jugoslovanske odnose. Jugoslovanska vlada je opozorila avstrijsko vlado na to vprašanje.

Trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Vzhodno Nemčijo so se doslej razvijali na podlagi sporazuma med trgovinskima zbornicama obeh držav. Draškovič je v tej zvezi danes izjavil, da se bodo v kratkem začela pogajanja med jugoslovansko in vzhodnonemško vlado za sklenitev sporazuma o trgovinski izmenjavi v letu 1958. Na vprašanje ali je to prvi korak k priznanju Vzhodne Nemčije, je Draškovič odgovoril: «Vse, kar sem imel povedati sem povedal.» V zvezi s politiko do Zahodne Nemčije pa je zastopnik državnega tajništva dejal, da «bo tudi v bodoče navdahnjena z duhom vsestranskega sodelovanja na podlagi medsebojne koristi».

Zadnje čase so se v zahodnem tisku ponovno pojavile vesti, da se Jugoslavija približuje Sovjetski zvezi in oddaljuje od zahodnih držav. V zvezi s temi vestmi je Draškovič opozoril na nedavni govor Koče Popoviča v glavni skupščini Združenih narodov, ki je med drugim poudaril, da se Jugoslavija trudi in da se bo tudi v bodoče trudila za aktivno sodelovanje z vsemi državami ne glede na njihove politične, družbene in ideološke poglede.

Draškovič se je izognil neposrednemu odgovoru na vprašanje, ali se bo Jugoslavija udeležila konference, ki jo je predložil Chivu Stoica tudi če se konference ne bodo udeležile vse balkanske države. Draškovič je ponovil stališče jugoslovanske vlade, ki ga vsebuje odgovor predsednika republike na pismo predsednika romunske vlade. Glede odgovora grške vlade pa je Draškovič izjavil, da je odgovor Karamanlisa navdahnjen s stremljenjem, da se ustvari ugodno ozračje in povečanje razumevanje med balkanskimi državami.

V zvezi s pisanjem zahodnega tiska o jugoslovanskih beguncih v Avstriji in drugih državah, je Draškovič poudaril, da je jugoslovanska emigracija v svetu normalen pojav in da je za nekatere zahodne države mnogo bolj značilna kot pa za Jugoslavijo. Jugoslavija obžaluje, da se v določenih krogih in tisku na Zahodu daje jugoslovanskim gospodarskim emigrantom politična oznaka.

Jugoslavija ne ovira gospodarske emigracije in je pripravljena rešiti to vprašanje sporazumno z zainteresiranimi državami. Trenutno pa je položaj tak, da Jugoslovani, ki prihajajo v inozemstvo z rednim potnim listom z namenom, da bi se zaposlili, ne morejo najti zaposlitve.

Gospodarski odnosi med Jugoslavijo in ZDA se ugodno razvijajo, je izjavil Draškovič. Pričakuje se, da bo nedavni obisk ameriškega trgovinskega ministra v FLRJ in obisk državnega tajnika za finance Avda Huma v ZDA prispeval k razširitvi jugoslovansko-ameriškega sodelovanja. Draškovič ni hotel povedati nobenih podrobnosti o programu obiska maršala Žukova v Jugoslaviji; omenil je samo, da prihaja sovjetski minister na vabilo jugoslovanske vlade, ki mu ga je izročil armadni general Ivan Gošnjak med svojim obiskom v Sovjetski zvezi.

Ob koncu konference je Draškovič izjavil, da ima gonja, ki so jo zadnje čase sprožili določeni krogi na Zahodu v zvezi z Djilasom za cilj, da kompromitira Jugoslavijo in da otežkoči napore za zbližanje z državami z različnimi družbenimi sistemi. Obžalovati je, je zaključil Draškovič, da so se tudi nekateri ugledni socialistični voditelji na Zahodu pridružili tej gonji.

V zvezi z Djilasovo knjigo «Novi razred» ugotavlja nocojšnja «Borba», da so se na Zahodu ponovno pojavile trditve, ki jih je stvarnost že tolikokrat demantirala, češ da Jugoslavija opušča svojo neodvisno politiko. Neki komentator celo trdi, da Jugoslavija s sodno razpravo proti Djilasu pristopa k vzhodnemu bloku in da opušča svojo dosedanjo demokratično notranjo orientacijo. «Borba» ugotavlja, da «se motijo vsi tisti, ki mislijo, da bodo s tem zastrašili Jugoslavijo, kajti Jugoslavija ne bi bila to, kar je, če bi pustila nekaznovano protiljudsko delovanje, ki je v nasprotju z ustavo in zakoni, delovanje, ki je usmerjeno proti socialističnim in osnovnim mednarodnim interesom. Jugoslavija bi storila napako, če bi dovolila, da ostane nekaznovano delovanje, ki je usmerjeno proti mednarodnemu sodelovanju».

List opozarja, da je Djilas že zdavnaj zdrknil na protiljudske pozicije in da v Jugoslaviji nima nobenih pristašev ter da se naslanja samo na podporo določenih inozemskih krogov, da bi škodoval svoji domovini, njenemu razvoju in njenim mednarodnim interesom. «Djilasove antikomunistične ideje, ugotavlja «Borba», ne predstavljajo za Jugoslavijo problem. Nihče v Jugoslaviji ni nikdar mislil niti ne misli, da se z administrativnimi ukrepi bori proti znanim protisocialističnim idejam. Za to ni nobene potrebe, ker je Jugoslavija z njimi že zdavnaj obračunala. Na procesu v Sremski Mitrovici, zaključuje «Borba», se ne bo sodilo tem ali onim pojmovanjem in idejam Milovana Djilasa, temveč rušilnemu delovanju, ki je usmerjeno proti jugoslovanski družbeni ureditvi, proti nacionalnim interesom Jugoslavije in proti interesom mednarodnega sodelovanja.»

B. B.

—«»—

Ivan K. Zamčerski novi veleposlanik SZ v Jugoslaviji

BEOGRAD, 27. — Predsednik republike Tito je dal pristanek za imenovanje novega sovjetskega veleposlanika v Beogradu Ivana Konstantinoviča Zamčerskega. Zamčerski je bil do leta 1956, ko je vstopi v diplomatsko službo, prvi tajnik mestnega komiteja Leningrada.

Clan zveznega izvršnega sveta Slavko Komar in jugoslovanski veleposlanik v Oslu Vladimir Rovović bosta zastopala predsednika republike na pogrebu pokojnega norveškega kralja Haakona VII.

B. Maunoury prekinil debato in zahteval glasovanje o zaupnici

O zaupnici bodo glasovali v ponedeljek - Alžirci zavračajo «okvirni zakon» - Nove stavke

PARIZ, 27. — Parlamentarna bitka o Alžiru se je zaključila danes popoldne, ko se je Bourges-Maunoury odločil, da postavi vprašanje zaupnice v zvezi z zakonom, kakršnega je pripravila vlada, in je s tem prekinil razpravo o posameznih členih zakona.

Med velikim hrupom ter ostrimi protesti skrajne desnice in skrajne levice je Bourges-Maunoury s tem prekinil tudi razpravo o številnih spremembah, ki so jih posamezne skupine predlagale, ali so jih mislile predlagati, ter je sprejel samo spremembe, o katerih so se sporazumeli pri «okrogli mizi», ter nekatere spremembe o volilnem sistemu v Alžiru. Glasovanje o zaupnici bo v ponedeljek 30. septembra. To je skupščina sklenila s 300 glasovi proti 245. Ko je šlo za določitev dneva glasovanja, je prišlo do zmedene razprave o postopku. Zato je bilo potrebno glasovati in sprejet je bil dan 30. septembra, kakor je predlagala vlada.

Ce se je možnost, da bo Bourges-Maunoury morda premagal ovire glede glasovanja o Alžiru, nekoliko povečala, se ne sme pozabiti, da bodo prihodnji teden nastale zanj nove nič manjše težave, ko bo skupščina glasovala o zaupnici v zvezi z gospodarskimi vprašanji in s tremi resolucijami, ki jih je s tem v zvezi predložila opozicija prejšnji teden. Nasprotniki vlade se že sedaj pripravljajo na novo ofenzivo in nekateri menijo, da bo ta še hujša kakor prva.

Tudi izven parlamenta se težave vlade večajo, bodisi na kmetijskem kakor na industrijskem sektorju. Nocoj so proizvajalci sočivja napovedali stavko. Prekinili bodo oskrbo s sočivjem prve tri dni oktobra. Zvedelo se je tudi, da je 87 občin departmaja Orne napovedalo «upravno stavko», medtem ko je 21 županov odstopilo, da protestirajo proti kmetijski politiki vlade.

Med debato o Alžiru v narodni skupščini je bilo danes ponovno govora o dobavljanju italijanskega orožja Tuniziji. Bourges-Maunoury je te govorice ponovno zanikal. Skrajni desničarski poslanec Tixier-Vignancourt je zahteval, naj se glasuje o resoluciji, ki obsoja pasivno zadržanje francoske vlade.

Pozno zvečer je poslanec Pelleray vprašal vlado «o usmeritvi, ki jo misli dati svoji politiki v okviru atlantskega pakta upoštevajoč dobave orožja Tuniziji iz držav, ki pripadajo temu paktu».

Ob začetku razprave je skupščina zavrnila s 407 glasovi proti 164 komunistično resolucijo, ki je zahtevala, naj se v besedilo zakona vključi dodatek, iz katerega bi izhajala «nedopustnost, da se Alžir označuje za sestavni del francoske republike».

Predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte Ahmed Francis je na tiskovni konferenci v Bonnu izjavil, da narodnoosvobodilna fronta zavrača okvirni zakon francoske vlade prav tako, kakor zavrača Molletove predloge, ker ti različni načrti izhajajo vsi iz pogoja, da je Alžir sestavni del Francije. Francis se je izrekel za severnoafriško federacijo, ki bi vsebovala Alžir, Tunizijo in Maroko, ter je zavrnil načrt, na podlagi katerega naj bi ta federacija bila sestavni del francoskega «Commonwealtha». Poudaril je, da «Francozi niso še dovolj zreli za to».

Predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte v OZN Mohamed Jazid pa je v razgovoru z dopisnikom Anse izrekel željo, naj bi Italija imela «bolj realističen pogled» o položaju v Alžiru. Dejal je, da so Alžirci z zanimanjem sledili izjavam zunanjega ministra Pelle pred glavno skupščino OZN in je med drugim pripomnil: «Hkrati smo ugotovili realizem italijanske politike do vprašanj na Sredozemskem področju. V okviru tega realizma pa bi želeli, da Italija ne bi pozabila, da je tudi Alžir sestavni del zahodnega Sredozemlja in da ni mogoče delati konstruktivnih načrtov, dokler traja vojna v Alžiru. Ta vojna traja že tri leta in povzroča hude težave v Tuniziji in Maroku, kjer ima Italija še vedno znatne interese.»

«Zavedamo se, je dejal Jazid, da se naš položaj v Sredozemlju ne more ločiti od teženj in načrtov, ki vežejo med drugim Italijo in Francijo. Toda prav zaradi tega niso ti načrti, kakor je n. pr. skupno tržišče, v celoti uresničljivi, dokler traja vojna v Alžiru. Zdi se nam, da bi Italija lahko napravila veliko uslugo Franciji in posredno politični ustaljenosti na tem področju, če bi prepričevalno vplivala.»

Faubus grozi z ukinitvijo javnih šol v Arkansasu

Guverner in drugi rasisti še dalje hujskajo - Novi napadi na črnce v Filadelfiji in Oaklandu

LITTLE ROCK, 27. — Danes so šli črnski dijaki že tretjič k pouku v licej v Little Rocku, kjer ni bilo nobenega incidenta. Danes pa je prišlo do spopadov med belimi in črnimi študenti tudi na Severu. V Filadelfiji so se spopadli v višji srednji šoli belec in črnec in je bil en belec ranjen v glavo. Do pretepov med študenti je prišlo tudi v Oaklandu v Kaliforniji.

Medtem pa guverner Faubus in drugi rasisti naprej hujskajo javno mnenje. Faubus je med drugim rekel: «Zvezne oblasti in čete obvladajo položaj in ne moremo storiti ničesar. Mislim, da bo ameriško ljudstvo, ko bo imelo več časa za razmišljanje in bo bolje spoznalo dejstva, s svojo razsodnostjo obsodilo zvezno upravo zaradi nepremišljene in neupravičene uporabe zveznih čet. Hoditi v šolo na konicah bajonetov ni ameriški način življenja. Ubogajmo zakone in ukaze, vštevši ukaze generala Walkerja in njegovih čet, in nosimo ta križ, vedoč, da se ga bomo rešili.

Faubus je nadalje rekel: «Sedaj smo na zasedenem ozemlju in ni mogoče govoriti o premoči ameriške vojske, ki se uporablja proti zvezni državi, ki je brez obrambe. Pod vojaškimi vladami vedno vlada mir, kakor je vladal tudi v Parizu za časa nemške okupacije. Zvezna vlada je napravila veliko napako, ko je federalizirala narodno gardo in uporabila zvezne čete».

Faubus je tudi povedal novinarjem, da je prejel zahtevo, naj skliče izredno sejo parlamenta v Arknsasu, da bi na njej razpravljali o ukinitvi javnih šol v tej držav. Dejal je, da bi bil to drastičen ukrep, katerega on ne mara podpreti, vendarle je dopustil možnost takšnega ukrepa. Zvezna policija je začela danes preiskavo na podlagi izjav majorja Wilsona Manna, da je trgovec James Karam, intimni prijatelj guvernerja Faubusa, s svojim hujskanjem povzročil inicidente, ki so se pripetili pretekli ponedeljek.

Demokratični senator Richard Russell iz Georgije je poslal Eisenhowerju brzojavko, v kateri zahteva umik zveznih čet iz Little Rocka in trdi, da uporabljajo «hitlerjanske sisteme», da bi prisilili prebivalstvo, da sprejme plemensko integracijo.

Obrambni minister Wilson je danes izjavil, da upa, da zveznim četam ne bo treba dolgo časa ostati v glavnem mestu Arkansasa ter da ne pričakuje, da bo treba uporabljati v bodočnosti čete še v kakšnem drugem kraju na Jugu.

Če ne bi bili odobrili v parlamentu proračuna

Zoli je nameraval razpisati predčasne volitve v decembru

V poslanski zbornici in senatu se je nadaljevalo razpravljanje o proračunih - Razgovori Pelle s Pineaujem

(Od našega dopisnika)

RIM, 27. — Danes so v Rimu pretresali rezultate sinočnjega glasovanja v poslanski zbornici, ki je v nasprotju s pričakovanji zagotovilo vladi potrebno večino zlasti po izjavi misinov, da bodo glasovali proti vladi. Zato pravijo, da ni rešila vlade le azijska gripa, marveč tudi želja vseh strank, da ne pride sedaj do vladne krize. Po tem mnenju je s seje poslanske zbornice namerno izostalo precejšnje število poslancev. Od 13 liberalcev jih je bilo odsotnih 6, od 19 socialdemokratov kar 12, od 13 Laurovih monarhistov pa 7.

Cuden vtis je napravil odhod Zolija iz Rima v Florenco, kakor da bi mu ne bilo mar, ali dobi večino pri glasovanju ali ne. Ko se je danes vrnil v Rim in v poslansko zbornico, je izjavil novinarjem, da bi bil predlagal takojšnjo razpustitev zbornice in volitve za december, če ne bi bil proračun sprejet. Pri tem se je skliceval na deželne volitve v dolini Aosta, češ da se lahko sklićejo volitve tudi pozimi, s čimer pa se seveda javno mnenje ne more strinjati. Položaj bi bil tudi drugače zelo neroden, ker je treba sprejeti razne proračune do 31. oktobra.

Toda včerajšnje glasovanje je pokazalo s kako malo glasovi večine lahko računa vlada, tudi če so razni poslanci namerno odsotni. To pomeni, da ta vlada dejansko ne bo mogla vladati, ampak opravljati le upravne posle. Zato je malo upanja, da bi rešila vprašanje agrarnih pogodb, še manj pa deželne avtonomije, čeprav je Zoli to v juliju obljubil. Zanimivo je tudi, da je Scelba, ki bo pomagal sestavljati volilni program Krščanske demokracije, izjavil, da se bo s sprejetjem proračuna pravzaprav končalo delo parlamenta. Po njegovem mnenju bodo lahko po 31. oktobru poslali poslance zopet na počitnice, tako da bodo lahko stranke posvetile vse svoje sile volilni kampanji.

Te Scelbove izjave pač pomenijo podcenjevanje parlamenta, ki ga vsekakor še čaka rešitev vprašanj agrarnih pogodb in deželne avtonomije, pa čeprav ima vlada drugačne načrte. Zato je tudi vodja socialistične parlamentarne skupine Malagugini poslal predsedniku poslanske zbornice Leoneju pismo, v katerem obsoja odložitev razpravljanja o agrarnih pogodbah.

V poslanski zbornici so danes predpoldne nadaljevali razpravljanje o proračunu ministrstva za javna dela, pri čemer pa ni bilo važnih govorov. V senatu so dopoldne razpravljali o proračunu obrambnega ministrstva, popoldne pa o proračunu ministrstva za delo. Ta proračun znaša kar šestino celotnega državnega proračuna, to je 572 milijard lir. Zaradi tega je komunistični senator Secchia dejal, da predstavlja stalno večanje vojaških izdatkov pretežko breme za italijansko ljudstvo. Tudi senator Cerutti (PSI) je dejal, da so ti izdatki previsoki.

Popoldne je senat odobril proračun ministrstva za delo. Minister Gui je v svojem govoru omenil nekatera vprašanja, ki bi jih bilo treba čimprej rešiti, kot primer zvišanje podpore klinično ozdravelim bolnikom tbc, zvišanje minimalnih pokojnin INPS itd. Minister je tudi povedal, da je bilo 30. junija 1.657.646 brezposelnih, to je 180.077 manj kot lani osorej.

O izboljšanju teh pokojnin bo razpravljal tudi ministrski svet, ki se sestane prihodnji torek in ki bo imel na dnevnem redu številna upravna vprašanja. *

Vprašanje deželnih avtonomij, ki se ga vlada tako otepa, je danes omenil tudi Gronchi, ko je sprejel predsednika sardinskega deželnega odbora prof Brotzuja. Gronchi je dejal, da je tudi sedaj možna pospešitev deželne decentralizacije, čeprav je treba to vprašanje reševati postopno. Seveda pa se mora izvesti resnična avtonomija, ne pa da pride še do večje birokratizacije kar bi se utegnilo pripetiti v gospodarsko zaostalih deželah. S tem je pokazal Gronchi tudi glede tega vprašanja napredno stališče.

Nocoj se je vrnil z letalom v Rim zunanji minister Pella, ki se je med svojim potovanjem iz Washingtona ustavil v Parizu, kjer se je tri ure in pol razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom Pineaujem. Razpravljala sta predvsem o dobavi orožja Tuniziji in o Alžiru. Po razgovoru je Pella izjavil novinarjem, da je zaskrbljenost, da bi Italija spremenila svojo zunanjo politiko, popolnoma neupravičena.

Glede dobave orožja Tuniziji poudarjajo italijanski krogi, da je bolje, da ga dobavi Italija kakor pa «države onstran železne zavese». S to trditvijo hočejo pač potolažiti Franceze. Francoski list «Figaro» pa v svojem dopisu iz Rima pravi, da služi Italija kot nekak magnet, to je da v interesu atlantske skupnosti pritegne na stran Zahoda arabske države ter jih s tem «odtegne komunizmu». Italiji naj bi uspelo to, kar ni ZDA, to je učinkovito napolniti praznino, ki je nastala po izločitvi Anglije in Francije.

A. P.

Kdaj pride na vrsto zakon o slovenskih šolah?

RIM, 27. — Vodstvo Komunistične partije Italije je v sredo povabilo svoje poslance in senatorje na sestanek, na katerem so razpravljali o vprašanju uzakonitve slovenskega šolstva v Italiji. Sestanek je vodil član vodstva stranke Alicata. Razpravljali so o Rossijevem zakonskem načrtu, ki je še vedno pred senatom. Hkrati so proučili material, ki so ga prejeli od šolskih predstavnikov iz Gorice in Trsta ter od svojih poslancev Beltrameja in Lozze.

Po temeljiti razpravi so pooblastili senatorja prof. Roffija, naj posreduje pri tajništvu senata, da bi se sesti komisiji za javno šolstvo dala odločujoča zakonodajna oblast, tako da bi njeni člani sprejeli zakon, ne da bi morali pozneje razpravljati tudi na seji senata ampak samo še v poslanski zbornici. To vprašanje se namreč doslej še ni premaknilo z mrtve točke ter obstaja nevarnost, da bi ga sedanji parlament pred volitvami ne utegnil rešiti. Senator Mario Roffi, ki je član šeste komisije, bo od tajništva senata zahteval takojšnji odgovor.

Iz krogov vodstva KPI se je zvedelo, da so senatorji in poslanci v bistvu podprli vse predloge slovenskih organizacij v skladu z določbami republiške ustave.

Saud poudarja solidarnost s Sirijo in obsoja sleherni napad na Arabce

V Kairu izjavljajo, da se je Saud približal stališču Egipta in Sirije - Zadovoljstvo z rezultati razgovorov v Damasku Zopetno zbližanje med Sirijo in Irakom

DAMASK, 27. — Kralj Saud je kmalu popoldne odpotoval iz Damaska v Riad, prestolnico Saudove Arabije. Iz Damaska je odpotoval tudi predsednik iraške vlade Ali Jovdat, ki se je včeraj sestal s Saudom. Pred svojim odhodom se je Saud na letališču kratko razgovarjal z ameriškim odpravnikom poslov v Damasku Robertom Strongom.

Včeraj je Saud v Damasku med drugim izjavil: «Mi vsi imamo skupen interes braniti svobodo in neodvisnost naše dežele, kajti vsak napad na enega izmed nas bi se razširil na druge. Naša sposobnost braniti našo neodvisnost nam bo zagotovljena samo z našo človeško solidarnostjo.»

«Na drugi strani, je nadaljeval Saud, mi je moje kratko bivanje v tej tieželi omogočilo, da sem z gotovostjo ugotovil, da arabska Sirija ne more biti nevarnost za nobenega od njenih sosedov, ker njena arabska politika temelji na določbah listine Arabske lige in na določbah medarabske pogodbe o kolektivni varnosti in o sodelovanju. Politika, ki jo Sirija vodi do drugih držav, je navdahnjena z določbami listine OZN. Kakor sem ugotovil goji Sirija iskreno željo do sodelovanja

V tem položaju, ko se širijo glasovi, ki skrbijo naše sirske brate in vse Arabce sploh, moram z vso jasnostjo in iskrenostjo, ki mi jo priznavajo moji sirski bratje in Arabci sploh, izjaviti, da obsojam sleherni napad na Sirijo in na vsako drugo arabsko državo, naj pride od koder koli. Boril bi se s svojimi sirskimi in arabskimi brati proti vsakemu napadu nanje in na njih neodvisnost, naj bi bil početek tega napada kakršen koli.

Poleg tega sem prepričan da se ne bo noben Arabec toliko ponižal, da bi pomagal pri napadu proti drugim Arabcem. Naše arabske sile so vse skupaj vdane obrambi arabske skupnosti proti nevarnosti, ki ji grozi.»

Kralj Saud je nato izrekel zadovoljstvo, da je lahko privatno obiskal Sirijo in da se je razgovarjal s predsednikom sirske republike, člani vlade in z «velikodušnim sirskim ljudstvom, s katerim smo povezani z nerazdružljivimi bratskimi vezmi».

V egiptovskih političnih krogih so z zadovoljstvom sprejeli izjavo kralja Sauda. Pripominjajo, da čeprav je Saud sprejel Eisenhowerjevo doktrino, ni zavrnil politike arabskega nevtralizma. Poudarja se, da njegova izjava približuje kralja Sauda stališču Egipta in Sirije bolj kakor kdajkoli prej od časa, ko je izrekel naklonjenost Eisenhowerjevi doktrini.

V istih krogih izjavljajo, da je kralj Saud nedavno imel vzrok pritoževati se nad ameriškim stališčem do sporov, kakor so plovba po Akabskem zalivu, alžirsko vprašanje ter spor med omanskim imanom in sultanom iz Maskata.

S kraljem Saudom se je v Damasku razgovarjal tudi pomočnik libanonskega zunanjega ministra. Izročil je Saudu pismo libanonskega predsednika Šamuna in se nato z njim razgovarjal o zadevah, ki se tičejo Arabcev. To je sporočil predstavnik libanonske vlade, ki je pripomnil, da se za 10. oktobra pričakuje Saudov obisk v Libanonu.

Predsednik iraške vlade se je že vrnil v Bagdad. Ob prihodu je izjavil, da je zadovoljen z razgovori, ki jih je imel v sirski in libanonski prestolnici. O razgovorih v Damasku je izjavil, da so potekali v prisrčnem in odkritem ozračju in v skladu z interesi arabskega ljudstva.

Zatrjuje se, da bo po včerajšnjih razgovorih lahko v kratkem nova konferenca arabskih državnih poglavarjev, katere se bo udeležil tudi predsednik Naser.

Egiptovski list «Al Ahram» pa piše, da je jordanski kralj Husein pozval Sauda, naj posreduje za spravo med Jordanijo in Sirijo. List pravi, da vsebuje to zahtevo pismo, ki je bilo predvčerajšnjim izročeno Saudu v Damasku.

—«»—

Naser o odnosih z ZDA

KAIRO, 27. — V razgovoru z dopisnikom agencije «Associated Press» je predsednik Naser izjavil, da je pripravljen napraviti vse mogoče, da se vzpostavijo prejšnji odnosi z washingtonsko vlado s pogojem, da egiptovska suverenost in dostojanstvo ostaneta nespremenjena.

«Pripravljen bi bil, je pripomnil, sestati se s predsednikom Eisenhowerjem, če bi on to želel. Pripravljen sem napraviti vse, kar je potrebno za ohranitev svetovnega miru.»

Izrekel je razočaranje, ker ZDA nadaljujejo proti Egiptu politiko gospodarske izolacije in zadušitve.

Dejal je nato, da vodi Egipt politiko nevtralnosti samo glede odnosov s tujino, v notranjosti pa je odločno protikomunističen. Egipt si bo priskrbel novo orožje, če bo Izrael nadaljeval svojo sovražno politiko proti njemu. Siriji pa bo nudil vso pomoč, da lahko brani svojo neodvisnost. Egipt ne bo nikoli dovolil, da bi odnos oboroženih sil na Srednjem vzhodu bil v korist Izraela.

Kar se tiče Sirije, je izjavil, da ne bo posredoval za spravo med to državo in ZDA, ker morajo ZDA same stopiti v stik s sirskimi voditelji.

Diskusija o azijski gripi v parlamentarni komisiji za delo

Senator Mott je ponovil izjave, ki jih je dal v senatu V nekaterih pokrajinah so odložili začetek pouka v šolah Podatki Svetovne zdravstvene organizacije

RIM, 27. — Visoki komisar za higieno in zdravstvo senator Mott je govoril danes na seji komisije za delo v poslanski zbornici o zdravstvenem položaju v državi v zvezi s sedanjo epidemijo azijske gripe. Ponovil je, kar je že včeraj povedal v senatu.

Dejal je, da so zavodi, ki izdelujejo cepivo, prvi v Evropi uspeli pripraviti mešano cepivo, ki vsebuje virus «A-Singapur-1-57» in hkrati tudi virus iz vrst, ki so jih ugotovili v prejšnjih epidemijah.

Vendar pa je potrebno strogo izvajanje običajnih profilaktičnih ukrepov ne toliko za preprečitev okužbe z azijsko influenco, ki je sama na sebi blagega značaja, pač pa da se preprečijo komplikacije, ki lahko postanejo resne pri šibkih ljudeh. Ponovil je svoja optimistična predvidevanja glede nadaljnjega poteka bolezni in dejal, da je pri tem bolj škodljiva psihoza, ki jo nekateri širijo.

V zvezi s temi izjavami so posegli v razpravo številni poslanci. Demokristjan De Maria je izjavil, da je ta psihoza upravičena, ter je pozval visokega komisarja, naj po tisku, radiu in televiziji obvesti javno mnenje o dejanskem položaju v Italiji in tujini, zato da odpravi bojazen, ki je neupravičena zaradi blagega značaja epidemije. Izrekel je zaskrbljenost ne zaradi gripe, pač pa zaradi komplikacij, ki v zvezi z njo nastajajo in ki se lahko še povečajo s prihodom zimskega časa. Pozval je visokega komisarja, naj sprejme vse potrebne ukrepe, naj odredi dezinfekcije ter naj zavetiščem, zavodom in vsem skupnostim dobavi primerne zaloge vitamina B. Demokristjan Ceravolo je izjavil, da ni toliko potrebno boriti se proti azijski gripi, ki je običajna influenca, pač pa proti kolektivni psihozi, ter je pozval tisk, naj bo objektiven in naj ne zaman alarmira prebivalstva. Komunist Messinetti se je pritoževal zaradi pomanjkanja cepiva. Omenil je, da je bolezen mnogo bolj razširjena kakor to uradno izhaja, ter je izrekel željo, naj bi zdravstvene oblasti pripravile potrebna sredstva, da se prepreči, da bi se po prvi fazi epidemije blagega značaja ponovila druga faza, ki bi bila bolj nevarna.

Nennijevec Berardi je izjavil, da se bolj boji komplikacij, ki izhajajo iz slabega organskega odpora bolnikov, in je tudi pozval komisarja, naj sprejme potrebne ukrepe, da se zagotovijo primerne zaloge modernih antibiotikov in da se pri cepljenju da prednost otrokom. Fašist Cucco je zahteval, naj se razkuži voda.

Senator Mott je izjavil, da je treba vsaj za sedaj izključiti dvojno fazo bolezni, in je pripomnil, da je mogoče povečati organski odpor z vitamini, posebno z vitamini skupine A, ki se lahko zaužijejo bodisi z industrijskimi proizvodi ali pa s sadjem in zelenjavo. Glede zaprtja šol je izjavil, da bodo morale to odrediti krajevne oblasti od primera do primera.

Glede razpoložljivosti cepiva je izjavil, da ne gre za sposobnost ali dobro voljo pač pa za industrijsko zmogljivost in da bo samo Avstralija lahko dobavila določeno količino cepiva, ker je tam epidemija že mimo. Kar se tiče antibiotikov, pa je izjavil, da bo mogoče zadostiti vsem zahtevam. Pripomnil pa je, da proučujejo novo vrsto nosnega cepiva.

Na koncu je ponovil svoja optimistična predvidevanja in izrekel željo, naj se ne bi še bolj širila psihoza, ki jo je tudi Svetovna zdravstvena organizacija označila za bolj škodljivo, kakor je influenca sama.

Medtem so v nekaterih pokrajinah, kjer se je gripa bolj razširila, sporazumno z zdravstvenimi oblastmi odredili, naj se šolsko leto začne pozneje. V pokrajini Bari se bo pouk v srednjih šolah začel 14. oktobra, v ljudskih šolah pa 21. oktobra. V pokrajini Foggia se bo začel pouk 14. oktobra, v pokrajini Pescara 21. oktobra, v pokrajini Terni, kjer je do sedaj obolelo okoli 3000 oseb, 16. oktobra, v pokrajini Pavia 14. oktobra. V vseh teh pokrajinah se je bolezen precej razširila, a povsod ima blag značaj. Ponekod pa so bili tudi smrtni primeri.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije v Aziji epidemija vsak dan bolj pojenjuje. V nekaterih krajih niso zabeležili novih primerov. Še dalje pa se širi v Srednji in Severni Ameriki, kjer je samo Kanada še neprizadeta. Širi se tudi v Afriki in v Evropi, kjer se je pojavila na Skandinavskem polotoku, v Franciji in Italiji in v večini krajev Zahodne Nemčije.

Iz Washingtona uradno javljajo, da so pretekli teden zabeležili v vsej državi drugih 122.650 primerov gripe. S tem znaša celotno število obolelih 222.650, odkar se je poleti pojavila gripa. Zdravstvene oblasti so medtem razdelile še 3.712.000 doz cepiva. Skupno so do sedaj spravili v promet za vojake in civiliste v sedmih tednih nad 10 milijonov doz. Poleg tega so določili posebno posvetovalno skupino zdravnikov, ki naj se posvetuje o najbolj primernih metodah za borbo proti gripi.

—«»—

Kadar v Pekingu

PEKING, 27. — Kitajski radio sporoča, da sta prišli danes v Peking madžarska vladna delegacija, ki jo vodi Janoš Kadar, in češkoslovaška parlamentarna delegacija, ki jo vodi predsednik ljudske skupščine Zdenek Fierlinger. Delegaciji so sprejeli na letališču predsednik vlade Cuenlaj in vsi člani političnega urada kitajske komunistične stranke.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 18,9, najnižja 13,9, zračni tlak 1017,9, vlaga 48 odst., padavine 2,8 mm, morje razgibano, temperatura morja 20,9.
Vreme danes: Pretežno jasno, temperatura v porastu.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 28. septembra
Venceslav, Venko
Sonce vzide ob 5.58 in zatone ob 17.52. Dolžina dneva 11.54. Luna vzide ob 11.25 in zatone ob 20.56.
Jutri, NEDELJA, 29. septembra
Mihael, Miško

Razgovor s predstavnikom odbora izgnanih družin

Za učinkovito rešitev vprašanja sodnih izgonov

Prihodnji torek odpotuje v Rim posebna delegacija, ki bo navezala stike s pristojnimi ministri in predložila ustrezni zakonski osnutek

Stanovanjska stiska v našem mestu je eno največjih vprašanj, ki bi ga morala skupnost in zlasti pristojna oblast najhitreje rešiti. Dosedanje gradnje ne zadostujejo niti za potrebe najnujnejših primerov in sicer za družine, ki jih izganjajo iz stanovanj in so prisiljene živeti v skupnih stanovanjskih prostorih. Da ne govorimo o drugih tisočerih družinah, ki stanujejo v neprimernih in nehigienskih stanovanjih, v sostanovanjih itd. Samo dejstvo, da ima komisija za dodelitev stanovanj 19.000 nerešenih prošenj, dokazuje, kako je postalo to vprašanje v sedanjih pogojih skoraj nerešljivo in so zato nujno potrebni odločni ukrepi za njeno rešitev. Toda prihodnjost nam zelo slabo obeta. Gradbeni načrti za prihodnja leta predvidevajo zidavo samo 3000 novih stanovanj. To pomeni, da bodo s temi stanovanji zadostili le tistim potrebam, ki se sproti pojavljajo in da ni za sedaj nobenega upanja na omilitev stanovanjske stiske.

Poleg tega pa je letos postalo zelo pereče tudi vprašanje stanovanjskih izgonov. Na stotine in stotine družin, ki so jih izgnali iz stanovanja v preteklih mesecih, živi v tesnih in neprimernih zasilnih prostorih, ki jim jih je preskrbela občina. Sedaj pa je v teku okrog 1000 postopkov za izgon iz stanovanja. Toda občina nima več na razpolago niti zasilnih prostorov. Zaradi tega hudega položaja, v katerem so izgnane družine in družine, ki jim preti skorajšnji izgon, je bil pred mesecem dni ustanovljen odbor izgnanih družin. Ta odbor je takoj začel z akcijo za pomoč vsem prizadetim družinam. Po pooblastilih, ki jih je dobil na prvi skupščini izgnanih družin, je navezal stike z vsemi političnimi strankami, gibanji, javnimi ustanovami, sindikalnimi organizacijami, podpornimi in socialnimi ustanovami ter se je tesno povezal z dveme obstoječima organizacijama najemnikov, in sicer z Združenjem stanovanjskih upravičencev in Združenjem stanovanjskih najemnikov Trsta in Julijske krajine.

Predstavnik odbora izgnanih družin je včeraj obrazložil našemu uredniku dosedanje delovanje odbora in njegova prizadevanja za rešitev tega vprašanja. Poudaril je, da je bila prva naloga odbora sledeča:

1. razgovarjati se z vladnim komisarjem in županom, z namenom, da se reši to vprašanje v krajevnem merilu;
2. v primeru negativnih rezultatov, navezati stike s političnimi strankami in gibanji, sindikalnimi organizacijami in drugimi ustanovami, za ustanovitev enotne fronte in za skupni nastop pri vladi in v parlamentu;
3. sestaviti zakonski osnutek za rešitev vprašanja stanovanjskih izgonov, ki naj bi bil sprejemljiv za vse politične stranke in druge ustanove. Obenem pa predložiti pristojnim oblastem konkretne zahteve za takojšnjo preskrbo ustreznih prostorov izgnanim družinam;
4. načeti denarno nabiralno akcijo, da bi omogočili posebni delegaciji potovanje v Rim.

Predstavnik odbora je izjavil, da so bili vsi dosedanji stiki s predstavniki vladnega komisariata brez uspeha, ker je vladni komisar dr. Palamara na stališču, da se ne sme sprejeti «nobenega ukrepa, ki bi lahko prizadel zasebno iniciativo». Bivši župan Bartoli pa jih ni hotel niti sprejeti in jih je poslal k bivšemu odborniku dr. Gasparu, ki je izjavil, da se osebno popolnoma strinja z delovanjem odbora. Tudi škof Santin je izjavil delegaciji izgnanih družin, da se strinja z iniciativo in z zahtevami odbora ter je zagotovil, da se je za to vprašanje že zanimal in da se bo še nadalje zanimal. Poleg tega pa so se predstavniki odbora osebno razgovarjali s predstavniki vseh političnih strank, sindikalnih organizacij in drugih ustanov. Na osnovi teh razgovorov so sledeče stranke in organizacije izrazile odboru svojo pismeno solidarnost: obe sindikalni organizaciji, Unità Popolare, PSI, PSDI, Tržaška zveza (struja Tolloy), Tržaška zveza (struja Borghese), SDZ, KPI, NSZ. Stranke, ki imajo svoje predstavnike v poslanski zbornici pa so zagotovile, da bodo njihovi poslanci podprli akcijo odbora v Rimu. Ustmeno pa sta zagotovila svojo podporo PRI in MSI. Liberalci, radikalci in MEN pa so izjavili, da bodo poslali svoja solidarnostna pisma. Samo Krščanska demokracija je zavrnila podporo odboru izgnanih družin, kljub temu, da sta njena vodilna člana, bivši občinski odbornik Gasparo in predsednik ACLI Masutto izjavila, da bosta osebno podprla delovanje odbora.

Predstavnik odbora je obžaloval, da je KD zavrnila svojo podporo, ker je odbor mnogo računal na enotno akcijo vseh tržaških političnih in drugih sil. Poleg tega pa se odbor zaveda, da je potrebna zlasti v Rimu podpora večine poslancev in zlasti demokristjanskih ministrov, če se hoče, da bo akcija uspela. Toda mnenja smo, da KD prav tega ni hotela. Vsa njena dosedanja politika v Trstu sloni na nesodelovanju s katerokoli organizacijo, ki ni izključno klerikalna. Tržaška KD hoče na vsak način prikazati javnosti, da je edina, ki lahko kaj doseže v Rimu. Gornji primer jasno dokazuje, da demokristjanom ni mar za usodo tisočerih izgnanih družin in da se jim zdi za malo, da bi se pridružili skupni akciji, ki jo je načel odbor prizadetih družin.

Kljub stališča KD je odbor sklenil, da bo posebna delegacija odpotovala v Rim prihodnji torek. V Rimu se bo delegacija najprej sestala s predstavniki parlamentarnih skupin. Poleg tega pa delegacija namerava stopiti v stik s predsedstvom vlade, ministrom za javna dela, notranjim ministrom, ministrom za podpore in socialno zavarovanje in z ministrom za narodno obrambo.

Zaradi dejstva, da je vladni komisariat zavrnil predlog za izdajo kakršnega koli zakonskega ukrepa glede stanovanjskih izgonov, je odbor izgnanih družin sestavil sledeči zakonski osnutek, ki ga bo delegacija predložila vladi:

«Člen 1. Na tržaškem področju je do 31. decembra 1959 suspendirana sodniška ali upravna izvršitev stanovanjskih izgonov, razen v primeru nemoralnega obnašanja, če je bilo sodnijsko ugotovljeno, da najemnik noče plačevati najemnine in če je bilo ugotovljeno, da si najemnik lahko sam najde stanovanje.

Člen 2. Lastnik ali upravnik stanovanja, ki hočeta izvršiti stanovanjski izgon na osnovi do sedaj objavljene razsodbe ali odloka, morata za ta ukrep vprašati dovoljenje okrajnega sodnika, ki bo določil dan obravnave, da zasliši obe stranki.

Člen 3. Okrajni sodnik začasno določi datum izvršitve izgona.

Izvršitev izgona bo podaljšana, dokler ne bo prizadeti družini zagotovljeno ustrezno stanovanje.

Zadnje slovo bivšega župana

Včeraj opoldne se je bivši župan Bartoli «poslovil» od občinskih uslužbencev. Ceremoniji sta prisostvovala tudi prefekturni komisar in občinski tajnik. Kljub temu, da je bilo sporočeno, da se bo slavnosti udeležil celoten bivši občinski odbor, je bilo prisotnih le nekaj bivših odbornikov, kar dokazuje, da je tudi med samimi dosedanjimi demokristjanskimi Bartolijevimi kolegi vladalo zelo majhno zanimanje za njegovo «poslovitev». Kot je bilo pričakovati, je imel Bartoli «ganljiv govor», v katerem je tudi napadel opozicijske skupine v bivšem občinskem svetu, da so s politizacijo občinskega sveta povzročili komisarsko upravo.

Kdor ne pozna Bartolija, bi mu morda tudi verjel. Toda resnica je vse drugačne. Ce je kdo do sedaj politiziral občinsko upravo, je bil to prav bivši župan Bartoli, ki je s podporo KD skušal obdržati monopol v vsej upravi. Dokler je imel Bartoli «večino», se ni niti zmenil za opozicijo. Politične manifestacije, ki niso bile v ničemer povezane z občinsko upravo, so imele prednost pred upravnimi vprašanji v občinskem svetu. Njegova politična nestrpnost pa je povzročila, da so ga zapustili tudi republikanci in socialdemokrati, ki so z njim sodelovali v občinski upravi od leta 1949 do letošnjega aprila. Sedaj pa se upa z vračati krivdo na druge za vso škodo, ki jo je povzročil tržaški občini. Sicer pa smo mnenja, da se je Bartoli včeraj res poslovil od občine, ker zelo dvomimo, da se bo še kdaj vrnil na županski stolček.

Poleg tega pa se Bartoli ni mogel izogniti samohvali, češ koliko je napravil za naše mesto itd. Te njegove zasluge pa so volivci že na lanskih volitvah ocenili saj, je KD kljub tisočerim novim volivcem, ki so jih vpisali v volilne sezname, dobila manj glasov kot leta 1952. Zato je najbolje, da oceno njegovega dosedanjega delovanja prepustimo prebivalstvu na prihodnjih volitvah.

Za Bartolijem sta spregovorila nekaj besed tudi prefekturni komisar in občinski tajnik.

S sinočnje seje devinsko-nabrežinskega občinskega sveta

Občinski svet prodal staro cesto novi tovarni papirja v Štivanu

Prefektura odbila predlog za nakup zemljišča za pokopališče v Sesljanu
Zavrnjena zahteva po zvišanju davkov na zemljišča in dohodek

Sinoči je bila v Nabrežini izredna seja občinskega sveta, na kateri so razpravljali o nakupu novega tovornika za občinsko upravo, o prodaji občinskega zemljišča, o novi krajevni avtobusni progi ter o občinskem proračunu za leto 1957, ki ga je prefektura odobrila v avgustu.

O nabavi novega tovornika za potrebe občinske uprave je občinski svet sklepal že decembra lanskega leta, toda prefektura je odbila ta sklep in priporočila občinskemu odboru, naj počaka na odobritev letošnjega občinskega proračuna. Ker je bil medtem občinski proračun odobren, je občinski svet o tej zadevi ponovno razpravljal na svoji sinočni seji in soglasno sklenil, naj občinska uprava kupi nov tovornik OM, kakor je bilo že prvotno sklenjeno. Občinska uprava nujno potrebuje nov tovornik, ker ima prevelike stroške za vzdrževanje starega, ki ne odgovarja več sedanjim potrebam. Stroške za nakup novega tovornika bodo krili z večjimi dohodki od trošarine v letošnjem letu.

Nato je odbornik Legiša poročal o prošnjah za nakup občinskega zemljišča in o zamenjavi zemljišča vižoljskih in sesljanskih jusarjev. Delniška družba, ki gradi novo tovarno papirja pri Štivanu, je zaprosila nabrežinsko občinsko upravo, naj bi ji prodala staro cesto, ki pelje od Štivana do tovarne Solvay v Tržiču, ker deli zemljišče, kjer bo zrastla nova tovarna, na dva dela. Da bi to odpravili in da bi bil v okviru tovarniškega področja nemoten promet, želi omenjena družba odkupiti cesto, ki gre po njenem zemljišču in katere površina znaša približno 10.000 kv. metrov. Po predhodnih pogajanjih z občinsko upravo je vodstvo podjetja ponudilo za cesto 2 milijona lir in pristalo na nekatere druge pogoje, ki jih je stavila nabrežinska občinska uprava. Tako bo omenjena družba popolnoma popravila vso cesto in jo vzdrževala na svoje stroške; če bi zgradili nov most, pa bi dovolila prehod kmetom na zemljišča onstran Timava. Poleg tega je vodstvo podjetja tudi obljubilo, da bo zaposlilo v tovarni predvsem domačo delovno silo. Omeniti je treba, da gre za staro cesto, ki je več nihče ne rabi in da je bil most čez Timav porušen leta 1945. Občinski svet je po krajši diskusiji soglasno odobril prodajo omenjene ceste podjetju pod navedenimi pogoji. Na zadevno opazko svetovalca Vižintina je župan zagotovil, da se bo občinska uprava potrudila in skrbela za vse občane, brez nikakih diskriminacij, in da se bo zavzela zlasti za bolj potrebne. Glede zaposlitve v novi tovarni pa je izrazil upanje, da bo tu dobilo dela približno 400 delavcev kar bi skoraj popolnoma odpravilo brezposelnost v devinsko-nabrežinski občini.

Občinski svet je nato soglasno odobril prodajo 600 kv. metrov občinskega zemljišča v Štivanu ob cesti, ki pelje v Medjo vas, za katerega je zaprosil Egidij Pelicon iz Medje vasi, da bi si uredil okrog nove hiše dvorišče in mali vrt.

Prav tako je občinski svet soglasno odobril zamenjavo jusarskega zemljišča v Sesljanu. Pod cesto pri Sesljanu je namreč jusarsko zemljišče, kjer bi si marsikdo sezidal hišo, toda komisariat za jusarska zemljišča ne odobri prodaje, če uprava jusarskih zemljišč ne kupi drugega zemljišča. Zaradi tega so se jusarji iz Vižovelj in Sesljana dogovorili, da bi 6.000 kv. metrov jusarskega zemljišča pod cesto zamenjali za 22.000 kv. metrov pašnika in gozda nad cesto, ki je last nekega kmeta iz Vižovelj.

Občinski svetovalci so potem soglasno odobrili delovanje občinskega odbora za vzpostavitev nove avtobusne proge, ki jo je prevzelo prevozniško podjetje «La Carsica» in povezuje oddaljene vasi z upravnim središčem občine ter morjem.

Ob zaključku seje je odbornik Legiša poročal na kratko, kako je prefektura odobrila letošnji občinski proračun. Kakor je znano, je občinski proračun za leto 1957, ki ga je odobril občinski svet, predvideval 51.128.061 lir primanjkljaja; višje oblasti v Trstu pa so črtale nekatere izdatke in dvignile nekatere dohodke tako, da bo letošnji proračun imel skupno 32.212.000 lir primanjkljaja, ki ga bodo krili z državnim prispevkom.

Med drugim je prefektura odbila nakup zemljišča za pokopališče v Sesljanu, čeprav je skoraj že dokončano. Prav tako je odbila stroške za nakup opreme za nov otroški vrtec v Nabrežini in novo šolo v Sesljanu. Povečala pa je takse na biljarde, napise in obrtna dovoljenja. Poleg tega je prefektura predlagala občinski upravi, naj bi povišala davke na zemljišča in zemljiški dohodek za 200 odst., kar bi prineslo občini približno en milijon lir več dohodkov. Občinski svet pa je na sinočni seji odločno izjavil, da ne bo sprejel tega prefekturnega predloga in da ne mara višati davkov kmetom, ki so bili letos zelo prizadeti zaradi vremenskih neprilik in že itak plačujejo sorazmerno večje davke kot na primer v Furlaniji, kjer je zemlja bolj bogata in kmetijstvo bolj donosno kot na našem Krasu.

Stališče, ki ga je zavzel nabrežinski občinski svet glede novih davkov na zemljišča in zemljiški dohodek je popolnoma upravičeno; nerazumljivo pa je stališče prefekture, katere strokovnjaki bi se lahko prepričali o stanju kmetijstva na našem področju in o pogojih, v katerih delajo in se mučijo naši kraški kmetje.

Prihodnja seja občinskega sveta v Nabrežini bo v petek ob 18. uri.

Nezgoda otroka

Med igranjem na zidu, ki obdaja dvorišče stavbe št. 3 v Ul. Tor S. Piero je 11-letni Pavel Turk z Grete izgubil ravnotežje in padel na tla, pri čemer se je potolkel. Njegova mati ga je nekaj ur kasneje odpeljala v bolnišnico, kjer so zdravniki fantka pridržali in ga poslali na urološki oddelek.

Nesreča z vespo - 30 dni v bolnišnici

Sinoči so okrog 23. ure z rešilnim avtomobilom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 36-letnega Franca Rudeža stanujočega na Lonjerski cesti št. 201, ker se je močno poškodoval, ko je malo pred tem iz neznanih razlogov izgubil kontrolo nad vespo, na kateri se je vozil in se v višini hiše št. 176 v Ul. Giulia zaletel v neki avto. Službujoči zdravnik je Rudežu ugotovil zlom desne ključnice, poleg tega pa še hujšo rano na desni strani čela in manjše praske na obrazu ter pretres možganov. Predvideva se, da bo moral v bolnišnici ostati najmanj trideset dni.

Danes začetek kongresa o reklami

Včeraj zjutraj sta predsednik in generalni tajnik V. vsedržavnega kongresa o reklami dr. Dino Villani in Antonio Valeri v spremstvu Carla Padoe, ki je kot predsednik centra za ekonomski razvoj organiziral kongres, obiskala vladnega generalnega komisarja Palamaro.

Palamara se je pohvalno izrazil o pripravah za kongres.

Kasneje so dr. Villani, Valeri in Padoa obiskali v občinski palači prefekturnega komisarja dr. Mattuccija, kateremu so prinesli pozdrave kongresistov. Dr. Mattucci je obljubil pomoč občine kongresu, ki se bo začel danes in bo trajal 3 dni.

Prometni nesreči

Po krivdi mušice, ki mu je priletela v oko in ga trenutno oslepila, se je 47-letnemu Ljubislavu Merlaku iz Skednja včeraj pripetila nezgoda, zaradi katere je moral v bolnišnico.

Merlak se je namreč vozil s svojim avtom po Ul. Soncini proti mostu nad Istrsko cesto, ko je mušica priletela skozi odprto okenco v notranjost avta. Mož jo je sicer hotel spraviti iz vozila z mahanjem, vendar se mu to ni posrečilo in mušica mu je priletela v oko. To pa ravno v trenutku, ko je privozil do ustavljenega avta. Ker je Merlak izgubil oblast nad vozilom, je njegov avto trčil v ustavljenega, pri čemer se je lastnik avta ranil na čelu in ker so mu v bolnišnici, kamor se je odpeljal z avtom, ki je tedaj privozil mimo, ugotovili tudi verjetne kostne poškodbe, so ga pridržali na II. kirurškem oddelku. Po mnenju zdravnikov bo Merlak okreval v 20 dneh.

Malo pred 19. uro pa so morali sprejeti na ortopedskem oddelku 51-letnega Simeona Filipčiča od Sv. M.M. Sp., kateremu so ugotovili zlom leve lopatice.

Filipčič, ki se bo moral zdraviti približno mesec dni, je izjavil, da se je med vožnjo z motornim kolesom nedaleč od mitnice v Žavljah zaletel v lambreto, ki je bila ustavljena ob robu ceste in se nato zvrnil na tla.

Pogajanja v Rimu za CRDA in arzenal odložena do 1. oktobra

Kakor poroča agencija «Ansa», so se včeraj nadaljevala v Rimu pogajanja na ministrstvu za delo glede spora v obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu pod predsedstvom podtajnika omenjenega ministrstva Delle Fave.

Pogajanja so zdaj odložili do torka 1. oktobra ob 17., da se bo medtem omenjeni podtajnik še pogovoril o tej zadevi s pristojnimi predstavniki vlade.

Podreccove lutke za mlade in stare

Predstave bodo še več dni

Po daljšem presledku se je zopet pojavil v Trstu Podrecca s svojimi lutkami, ali kakor jih on imenuje in kakor so poznani širom po svetu «piccoli». Dostojno ime zanje je še lahko tudi «supermarionete». Njih število je ogromno in pri eni predstavi jih je mogoče videti le majhen del (vseh je namreč čez 1200).

Včeraj zvečer smo jim sledili v njihov svet, ki pa je prav tako kot naš svet včasih realističen včasih pravljičen. In tako smo videli Podreccove marionete, ki se igrajo in love metulje, videli smo cirkuško ekvilibristko, ki je plesala na veliki krogli in potem smo videli atlete in odličnega črnega akrobata. Ob Ravelovi glasbi smo sledili: pripovedi stare goske (Ma mère l'Oye), ki je pravzaprav pravljica o Trnjulčici in ugajala nam je glasba Prokofjeva, v kateri so bili Petrček, dedek, ptiček, raca, maček, in volk in lovci tako lepo označeni s posameznimi instrumenti. Izredna virtuoznost je odlikovala «pianista Pikolowskega» in obilo smeha je povzročila sopranistka, ki je z njim nastopila. Spored se je zaključil z napolitansko točko: kitara, napolitanske pesmi in končno tarantela na Rossinijevo glasbo.

Težko je reči, komu se je vse treba zahvaliti za takšno prireditev. Na koncu predstave je s Podrecco prišla na oder skupina njegovih sodelavcev, pravih umetnikov, ki dajejo lutkam mnogo tega, kar včasih celo živim igralcem manjka. Kajti lesene lutke imajo pogosto pravo dušo.

V prihodnjih dneh bo še več predstav, ki si jih bodo radi ogledali otroci in odrasli.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 27. septembra so se v Trstu rodili 4 otroci, porok je bilo 11, umrlo pa je 6 oseb.

POROČILI SO SE: finančni stražnik Riviero Burgassi in uradnica Raffaela Reseta, tehnik Enzo Trampus in uradnica Mirna Marzan, uradnik Claudio Meloni in gospodinja Maria Grego, odvetnik Bruno Severi in uradnica Liliana Ritossa, uradnik Avgust Gruden in uradnica Carla Gherlani, mehanik Giusto Mesghez in delavka Violetta Seghigna, šofer Guido Grillanz in gospodinja Margherita Zuccoli, lekarnar dr. Giulio Benussi in uradnica Bianca Valenti, delavec Luigi Carraro in šivilja Tereza Marc, šofer Mauro Bradetič in gospodinja Lavra Božič, inženir Rudolf Mitteregger in učiteljica Maria Grazia Loser.

UMRLI SO: 70-letna Elisabetta Stradiot por. Leiter, 69-letna Ana Marija Vidič vd. Costantini, 81-letna Angela Petronio vd. Oglio, 56-letni Tommaso Faggiano, 67-letna Antonija Jugovac vd. Vesnaver, 73-letni Vittorio Benes.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Izpred kazenskega sodišča

Eden od treh izprijencev obsojen na 3 leta zapora

Njegovega brata je sodišče prav tako zaradi tatvine obsodilo na mesec dni, pomagača pa na 8 mesecev zapora

Brata Giamporcaro od Sv. M.M. Sp. sta kljub mladosti že znana kot spretna tata, saj je bil 23-letni Sergio že 6-krat obsojen, njegov 19-letni brat Fulvio pa se je rešil kazni prav zaradi mladoletnosti. Sedaj pa bosta morala oba sedeti v zaporu. Mlajšega Giamporcara je sodišče obsodilo sicer le na mesec dni zapora in na 5.000 lir globe, medtem ko je z njegovim bratom, ki je nepoboljšljiv tat, strože ravnalo. Dobil je plačilo, kakršnega si je bil zaslužil s številnimi tatvinami v Trstu in drugod in tako je bil obsojen na 3 leta in 15 dni zaporne ter na 21.000 lir denarne kazni.

Policija je odkrila tatinsko delovanje obeh bratov povsem slučajno, ko je 31. julija letos zasačila Sergia v trenutku, ko je hotel krasti v neki kabini v kopališču pri Sesljanu. Nepoštenega mladeniča so odpeljali na komisariat v Devin, kjer je priznal tudi druge tatvine, zaradi česar so ga dali na razpolago poveljstvu letečega oddelka kvesture, ki ga je zaslišalo, dokler ni izpovedal vse, kar je imel na vesti.

Povedal je, da je 26. VII. to je nekaj dni pred aretacijo, hotel prenočevati na Opčinah, kjer ga policija, ki ga je iskala, ne bi našla. Med hojo po Ul. Romagna je opazil odprta okna vile last Lodovica Rovine. Skušnjava je bila tako velika, da se je ni mogel otresti. V notranjosti vile, kamor je vdrl, pa je spoznal, da se je poskus izplačal, saj je ukradel več reči, tudi krzneno štolo. Nato je še enkrat skozi odprta okna vdrl v vilo te spet odnesel, kar mu je prišlo pod roko.

Dan kasneje je bil izprijenec že v Grljanu, a vdor v vilo Ane Jakopič mu ni prinesel bogastva, v kuhinji je našel le nekaj stotakov, a ker se je Giamporcaro zadovoljeval tudi z malim je najdeni drobiž spravil v žep.

Med preiskavo je prišlo še na dan, da je nepoboljšljivi Sergio okradel tudi svoja delovna tovariša, ki sta delala kot on v Gorici pri cirkusu «Togni». Zlikovec je ukradeno blago spravljal doma in ga tudi zastavljal v zastavljalnici v Trstu ter v Benetkah. S tem je hotel morda zabrisati sledove nepoštenega delovanja, kar pa se mu ni posrečilo.

Ko so preiskovalni organi šli na Giamporcarov dom, da bi zaplenili nekatere ukradene reči, so presenečeno obstali, ker niso našli ničesar. Seveda so zahtevali pojasnila od priprtega mladeniča in ta je izrazil sum, da si je blago kakor tudi police prisvojil mlajši brat Fulvio. To je odgovarjalo resnici in tako je moral tudi Fulvio za rešetke, ker so ga obtožili posesti ukredenega blaga. Skupno s tem prekrškom zakona pa je mladenič tudi priznal tatvino, ki jo je bil izvršil julija letos v Grljanu v vili Fauste Verza por. Fabbri, kateri je odnesel poleg 160.000 lir v gotovini tudi dve moški ročni uri, 3 zlate zapestnice, 2 prstana in več zaponk, od katerih je bila ena srebrna. Pri tej tatvini pa mu je pomagal 24-letni Bruno Manestrovich od Sv. M.M. Sp.

Tatinska troperesna deteljica se je tako znašla v zaporu in včeraj tudi pred sodiščem, ki ji je sodilo in tudi obsodilo. Obsodba bratov Giamporcarov je znana. Dodati je treba še, da je sodišče spoznalo tudi Manestrovicha za krivega obtožbe in ga obsodilo na 8 mesecev zapora in na 6.000 lir globe pogojno ter brez vpisa v kazenski list.

Preds. — Corsi, tož. — Scarpa, zapisn. — Rachelli, obramba — odv. Kezich in Padovani.

IZPRED SODIŠČA

Posledice ljubosumnosti

Ljubosumnost je pripeljala 39-letno Normo Marinich por. Grattagliano iz Ul. Doda naravnost pred sodišče. Ženska, ki je bila obtožena, da je žalila in tudi grozila Emmi Monica iz Ul. Bazzoni pa je imela srečo, ker jo je sodnik oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

Grattaglianova je že dolgo sumila, da se Monicova dobro «razume» z njenim možem in ker je bila prepričana, da sta oba imela kake sentimentalne stike, je mislila, da Monicova ne bi sprejela vabilo na razgovor. Vseeno pa jo je povabila in Monicova je rade volje uslišala njeni prošnji. Med pogovorom pa je Grattaglianova obtožila Monicovo, da je edina krivda moževega varanja. To je seveda Emma Monica zanikala in šla tako daleč, da je Grattaglianovo obtožila, da se je ravno ona spečala z njenim možem. Nastal je prepir med katerim sta se ženski medsebojno žalili toliko časa, dokler ni Monicova z odhodom prekinila besedni dvoboj. Maščevala pa se je s tem, da je vložila tožbo, vendar Grattaglianovi ni bilo težko dokazati, da se tistega dne, ki je bil omenjen v prijavi, sploh ni sestala niti ni videla Monicovo.

Sodnik: Cienga, zapisn.: Scejzo, obramba: odv. Padovani.

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pogreba našega nepozabnega moža in sina

DORANA ŽERJALA

Posebno se zahvaljujemo č. g. župniku za cerkve ne obrede, vsem darovalcem vencev in cvetja, cenj. obiskovalcem dragega pokojnika za časa bolezni doma in v bolnici, kakor tudi pevskemu zboru in domači godbi na pihala.

ZALUJOCI OSTALI

Boljunec, 28. septembra 1957.

Dne 27. t. m. nas je za vedno zapustil naš dragi

JOŽEF ŠTOLFA (MALALAN)

gostilničar

Žalostno vest sporočajo soproga, sinovi in ostalo sorodstvo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes v soboto, dne 28. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti v Sežani.

Sežana, Trst, 28. septembra 1957.

SNG v TRSTU

DANES, 28. t.m. ob 20.30 in JUTRI, 29. t. m. ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah

Branislav Nušić

«ŽALUJOČI OSTALI»

komedija v treh dejanjih

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pokojnega tovariša Ludvika Tavčarja in gospe Pavle Mašera daruje Drago Pahor 1000 lir za Dijaško Matico.

NOCNA SLUŽBA LEKARN v septembru

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

RADIO

SOBOTA, 28. septembra 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Po tržaški okolici: «V starodavnem Tržiču»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Kmečka zasedba Silvo Tamše; 13.30 Lahke priljubljene melodije; 14.00 Poje tenorist Tito Schipa; 14.45 Ritmične popevke raznih narodov; 15.00 Bach: Suita št. 1 v C-duru; 15.21 Jan Langosz s svojim orkestrom; 15.40 Znani violinisti; 16.00 Radijska univerza: Psihologija živali; 16.15 Slovenska folklorna glasba; 16.35 Znamenite uverture; 17.00 Plesna čajanka; 17.30 De Falla: Noči v španskih vrtovih; 17.57 Melodije iz novejših filmov; 18.20 Briljantne polke; 18.30 Oddaja za najmlajše: Bruna Vodopivec: «Pastorka Maja»; igrajo člani Radijskega odra; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Od melodije do melodije; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Vesela glasba; 21.35 Skladbe Franza Liszta; 22.10 Lahki orkestri; 22.40 Večerne melodije; 23.00 Veseli ritmi; 23.30 Nočni ples.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 16.45 Priljubljene popevke; 17.45 Operna glasba: Richard Wagner; 19.00 Plesna glasba; 21.00 Glasbeni varieté; 21.30 Eugene Labiche: «Brigida se hoče poročiti», komedija v 2 dejanjih; 22.45 Igra orkester Gino Conte; 23.30 Plesna glasba.

KOPER

Poročila v italijanščini: 6.30 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.
Poročila v slovenščini: 7.30. 13.30, 15.00.

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Melodije in ritmi; 14.30 Za vsakogar nekaj; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 15 minut polk in valčkov Franka Jankoviča; 15.40-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Glasbeni varieté; 18.10 Slavni solisti: Yma Sumac; 18.20 Igra harmonikarski ansambel «Kajuh» iz Ljubljane; 19.00 Jugoslovanske narodne pesmi in plesi; 19.25 Lahka glasba; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327,1 m 202,1 m, 212,4 m

7.30 Jutranja beseda mladim poslušalcem; 8.05 Lepe melodije — znani napevi; 8.35 Pihalne godbe igrajo; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo: Metka gre v šolo; 9.30 Jan Hugo Vorišek: Simfonija v D-duru (orkester Češke filharmonije, dirigent Karel Ančerl); 10.10 Zabavna matineja; 11.00 Za dom in žene; 11.10 Domači napevi; 11.40 Igra saksofonist Srečko Dražil, pri klavirju Dana Hubadova; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Viktor Repanšek: Semenski krompir si priskrbite že sedaj; 12.40 Igra orkester George Melachrino; 13.15 Nekaj belokranjskih ljudskih pesmi; 13.30 Slavni pevci in virtuozi vam pojo in igrajo; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 16.00 Glasbene uganke; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.20 Pojeta Ženski vokalni kvartet in zbor Slovenske filharmonije; 18.45 Okno v svet; 19.00 Zabavna glasba; 20.00 Veseli večer; 21.00 Melodije za razvedrilo; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

TELEVIZIJA

16.00 Sportno popoldne; 17.30 Oddaja za otroke; 18.40 TV za kmetovalce; 21.00 Jane Austen: «Ponos in predsodek», II. nadaljevanje; 22.00 «Leteče citre», glasbeni varieté; 23.00 Portret igralca: Vittorio De Sica.

KINO

Excelsior. 15.30: «Bleščeča ljubezen». Cinemascope. G. Grant, D. Kerr.
Fenice. 16.00: «Sanje v predalu», L. Masseri, C. Greco.
Nazionale. 14.00: «Vojna in mir». Po romanu L. Tolstoja. Parter 350 lir.
Filodrammatico. 16.00: «Daljna obzorja», A. Ladd. Warnerscope.
Grattacielo. 16.00: «Babica Sabella», S. Koščina, R. Salvatori, Rascel.
Supercinema. 16.00: «Divja leta». Metroscope. J. Cagney, W. Pidgeon.
Arcobaleno. 15.30: «Sončni otok», J. Mason, J. Fontaine. Cinemascope.
Astra Rojan. 16.00: «Mešana kri», A. Gardner, S. Granger.
Capitol. 16.30: «Princesa Sissi». Veliko odkritje leta: Romy Schneider. Ljubezenska zgodba.
Cristallo. 16.00: «Dvojica iz Texasa», W. Holden, G. Ford, C. Trevor.
Alabarda. 16.00: «Rififi», J. Servais, C. Mohner.
Ariston. 16.00: «Timberjack», Sterling Hayden.
Aurora. 16.30: «Tam zgoraj me nekdo ljubi», P. Newman, A. M. Pierangeli.
Garibaldi. 16.00: «Na jugu nič novega». Technicolor. A. Lane, N. Taranto, F. Bertini, Billi, Riva.
Armonia. 15.00: «Cloveški plen», R. Widmark. Cinemascope.
Ideale. 16.30: «Zemlja proti letečim krožnikom».
Impero. 16.30: «Paradiž na zemlji», režiser L. Emmer.
Italia. 16.00: «Guendalina». Film o mladosti in ljubezni. Jacqueline Sassard.
Moderno. 16.00: «Očetje in sinovi», Vittorio De Sica, M. Mastroianni.
San Marco. 16.00: «Piknik». Cinemascope, technicolor. W. Holden, K. Novak.
Savona. 16.00: «Princ tat», Tony Curtis, Piper Laurie.
Viale. 16.00: «Duša in meso», Deborah Kerr, Robert Mitchum.
Vitt. Veneto. 16.00: «Il ragazzo sul delfino», Alan Ladd, Sophia Loren.
Belvedere. 16.00: «Hazarder». Technicolor. D. Paget in D. Robertson.
Marconi. 16.30: «Avtostop». Cinemascope. J. Allyson.
Massimo. 16.00: «Odongo». Cinemascope. Technicolor. R. Fleming in Mac Donald Carey.
Novo cine. 16.00: «Zdravnik na odprtem morju». Technicolor. B. Bardot in D. Bogarde.
Odeon. 16.00: «Cas počitnic», G. Ralli, V. De Sica.
Radio. 16.00: «Največja ljubezen na svetu».
Secolo Sv. Ivan. 16.00: «Na Zapadu nič novega».

KINO NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.00: «Druga ljubezen», J. Wyman in R. Hudson.
Paradiso. 20.00: «Zgodba Toma Destryja». Technicolor. A. Murphy.

MALI OGLASI

MAGAZZINI FELICE, Trst, Ul. Carducci 41 (nasproti pokritega trga, telef. 90-513). Prodajamo: srajce, hlače, spodnje hlače, rokavice, bele jopiče za natakarje in mesarje. Velika izbira delovnih oblek. Vse po najnižjih cenah.

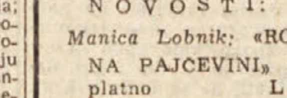

NOVOSTI:
Manica Lobnik: «ROSA NA PAJČEVINI» polplatno L 850
Andrej Hieng: «USODNI ROB» polplatno L 530
Ramon Sender: «KRALJ IN KRALJICA» polplatno L 680
Mira Mareš: «12 PRAVLJIC» polplatno L 250

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

PRVE JESENSKE POŠILJKE

ZA MOŠKE IN DEČKE:
Jopiči, hlače, obleke, površniki, dežni plašči, montgomery, pletenine, srajce in blago na meter

ZA ŽENSKE IN DEKLICE:
Tailleur, 7/8, obleke, krila, jesenski plašči, montgomery, dežni plašči, halje, pletenine in perilo

VEDNO PO NAJNIŽJIH CENAH

Cavaliero

Konfekcija
Tkanine
Dežni plašči

MOŠKI ODDELEK: Korzo Garibaldi 5
ODDELEK ZA ŽENSKE IN OTROKE: Largo Barriera vecchia 1

Blago najboljše vrste po najnižjih cenah v Trstu!

ITALIJANSKA VSEUČILIŠČA SO V HUDI FINANČNI KRIZI

Začetek akademskega leta je za vsako mesto, ki ima svoje vseučilišče, praznik, na katerem se poleg profesorskega in akademskega zbora zberejo še predstavniki mestnih civilnih oblasti in kulturnega življenja. Letos pa grozi, da bo ta praznik močno zagrenjen ali pa morda celo odgoden, v kolikor se ne bo v najkrajšem času v Rimu poskrbelo, da se kriza italijanskih vseučilišč in višjih šol ne reši. Kdor je letos spomladi nekoliko podrobneje sledil javnim razpravam o možnostih, ki jih nudi «nova revolucija» v industriji, in sicer avtomatizacija, je lahko v neki oddaji na italijanski televizijski mreži zvedel, da si Italija nima kaj obetati od avtomatizacije, ker ji primanjkuje — kadra, ker ji primanjkuje sposobnih strokovnjakov. Iz istega predavanja smo zvedeli — kar ni, seveda, nič novega — da terja avtomatizacija nadvse visoko strokovnost, ker da bo moral v avtomatizirani industriji strojem streči le visoko kvalificiran delavec, ki ne bo daleč od strokovnosti inženirja. To je prav gotovo v popolnem kontrastu s tem, kar smo omenili v začetku in sicer s krizo, ki grozi italijanskim vseučiliščem tik pred začetkom novega akademskega leta.

Sicer pa bi ne bilo točno reči, da je do krize prišlo sedaj. Italijansko šolstvo doživlja že vrsto let dve krizi. Ena kriza se tiče njenega programa in menda že ni bilo po vojni v Rimu prosvetnega ministra, ki bi si ne bil postavil v program naloge za preosnovo šole, in to začenši z osnovno pa do najvišjih šol. Kljub tolikim obljubom in načrtom pa smo še vedno tam, kjer smo bili in kljub imenovanju ustrezne komisije na samem ministrstvu prosvete, se zadeva ni premaknila z mrtve točke.

Druga kriza, s katero se otepa italijansko šolstvo, in predvsem vseučilišča, je finančna kriza. O tej bomo govorili. Šolstvo se ni nikoli moglo vzdrževati samo. Zato živi od državnih sredstev. Italijanski proračun pa v mnogo premajhni meri podpira šolstvo. V ta namen bomo navedli nekaj številk: V državnem proračunu je za subvencijo vseh 25 italijanskih vseučilišč predvidenih komaj 1 milijarda 200 milijonov lir. Ker vemo, koliko znašajo stroški enega vseučilišča, je milijarda 200 milijonov lir zares mnogo premajhna vsota in italijanskim vseučiliščem doslej ni preostalo drugega, kot kriti svoje primanjkljaje iz lastnih sredstev, kar pa dolgo ni šlo, kajti tudi ta so zelo omejena in čeprav so rimske oblasti skušale tu pa tam te primanjkljaje kriti iz proračunskih sredstev, jih vseh niso krile pač pa so celo vseučilišča postala upniki države. Da, upniki. Med ministrstvom za prosveto in finančnim ministrstvom je že pred leti prišlo do dogovora, da bo finančno ministrstvo vseučiliščem naknadno kritio stroške, ki s proračunom niso bili kriti. Ker pa finančno ministrstvo tega ni storilo, ali vsaj ne v celoti, se je državni dolg nasproti univerzam iz leta v leto večal in znaša danes že okoli 6 ali celo 7 milijard lir.

Pri takem stanju je povsem razumljivo, da so vseučilišča zlezla v velike finančne težkoče, ker so morala na račun tega jemati posojila, za katera morajo plačevati visoke obresti. Da bi se stanje še bolj poslabšalo, je spet pripomoglo finančno ministrstvo, ki je za letos določilo vseučiliščem le enkratno letno subvencijo za plačevanje poverjenih profesorjev. Ta ukrep bi pomenil za vsa vseučilišča velik finančni udarec in samo tržaško vseučilišče bi na račun tega imelo letos okoli 9 milijonov lir primanjkljaja, dočim bi se pri drugih večjih vseučiliščih ta primanjkljaj povzpel tudi na 40 ali celo 50 milijonov lir.

Vsa ta finančna kriza, v kateri se otepajo italijanska vseučilišča, je tako prišla do vrhunca, zato so se v začetku tega meseca zbrali v Milanu rektorji 14 italijanskih vseučilišč, da bi se pogovorili o tem in osrednjim rimskim oblastem in javnosti dali na znanje, da se tako ne more dalje. Rektor tržaškega vseučilišča prof. Ambrosino je ob tej priložnosti med drugim rekel tudi sledeče: *«Prosvetno ministrstvo se ni še nikoli resno lotilo tega vprašanja.»* V zaključnem poročilu milanskega sestanka rektorjev pa beremo: *«Brez takojšnjega primernega vladnega ukrepa, ki bi pomagal vseučiliškim upravam iz sedanjih težav in skrbi, se bodo rektorji v novembru znašli v žalostnih razmerah, da ne bodo mogli zagotoviti normalnega začetka delovanja vseučilišč.»*

Pri vsem tem je glavno vprašanje za normalen potek dejavnosti vseučilišč vprašanje univerzitetnih poverjenih profesorjev. Zaradi pomanjkanja sredstev vseučilišča le redkokdaj razpišejo mesta rednih profesorjev. Namesto teh pa vršijo to funkcijo poverjeni profesorji, ki pa imajo v naši republiki še to smolo, da kljub temu, da vrše službo profesorja in žrtvujejo temu vse svoje sile, niso priznani niti kot državni nameščenci in nimajo za to priznanih niti najosnovnejših pravic, ki pripadajo vsakomur, ki je v delovnem odnosu. V sedanjih razmerah pa jim celo grozi, da bodo danes ali jutri na cesti. In koliko je teh, nam pove sledeč podatek. Na tržaškem vseučilišču je bilo v lanskem šolskem letu na vseh fakultetah 54 rednih profesorjev, dočim je bilo poverjenih profesorjev kar 63.

Ker vseučiliške uprave ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi, pač pa beležijo dolgove, se ponekod računa, da bi znalo priti tudi do ukinitve posameznih fakultet. Združenje poverjenih profesorjev pa je že dalo vedeti, da bi v primeru, če se njihovo vprašanje čimprej ne reši, stopili v stavko.

Tudi če bi do tega ne prišlo, je vprašanje novih učnih moči na vseučiliščih zelo pereče. Ker vseučilišča mladim razumnikom in visoko kvalificiranim strokovnjakom ne omogočajo trdne osnove, mlade sile beže z vseučilišč, kar pomeni, da beže z vseučilišč tisti ljudje, ki bi v naglo napredujočo znanost morali vnašati vedno novih sil in sodobnejšo znanost.

Zato je upati, da se bodo v Rimu vendarle zganili, kar je na kongresu upravnih direktorjev vseh italijanskih vseučilišč rekel predvčerajšnjim v Trstu tudi generalni direktor za višjo vzgojo dr. Mario Di Domizio, ko je izrazil upanje, da bo v prihodnjih dneh prišlo glede tega do pozitivnih zaključkov.

Čas bi že bil...

Gina Lollobrigida se spet vrača k filmu. V «Ani iz Brooklyna» nastopa v vlogi mlade, bogate italijansko-ameriške vdove, ki se vrne v Italijo, da bi se znova poročila. Z njo nastopajo še Vittorio De Sica, Amedeo Nazzari, Peppino de Filippo in Dale Robertson, ki ga ki ga je Ginin mož staknil v Hollywoodu.

OB KRONIČNEM POMANJKANJU HLEVSKEGA GNOJA

KAKO SI NAPRAVIMO mešanec ali compost

Je že primeren čas, ko se lahko pomenimo o opravilih za naslednje gospodarsko leto. Skrbeti moramo predvsem za takšne ukrepe, ki so po svojem deležu za gospodarski napredek odločilnega pomena in zaradi tega zaslužijo, da se z njimi resno ukvarjamo. Semkaj spada pred vsem drugim vprašanje pridelka, ki moramo zanj skrbeti skozi vse leto, stalno in nepretrgoma. Ta pridelek je gnoj. Niso majhne preglavice, ki nam jih le-ta dela. Čim bolj umno skušamo izkoriščati zemljo, tem bolj trčimo na to zadevo, ker je vsako prizadevanje za večje pridelke brez tega pridelka (gnoja) bob ob steno.

Kot domače naravno gnojilo poznamo le hlevski gnoj. A razen tega sta še drugi dve naravni gnojili, ki pa jih mi žal ne poznamo in jih ne pridelujemo. Eno od teh je mešanec, ki mu pravimo tudi kompost. Omenili smo ga že večkrat in tudi obljubili, da bomo o njem povedali več. To storimo s tem prispevkom. Ker je ta gnoj prav v naših razmerah, v naši vedno večji stiski za gnoj tako važen, bi priporočali, da si ga naša gospodarstva vsaj nekaj pripravijo. Ze sam izraz mešanec pove, da je ta gnoj sestavljen iz vseh mogočih odpadkov (ostankov). Ni le dobro gnojilo, ampak je tudi poceni in si ga lahko napravi vsakdo sam in to celo na najbolj skromnem gospodarstvu. V ta namen si izberemo primeren zasenčen prostor, ki ni izpostavljen premočnemu izpiranju (dežju) in vetru. Na površino nekaj kvadratnih metrov (kot pač nameravamo napraviti kup) mečemo razne odpadke iz gospodinjstva, pepel, saje, smeti, omet, krompirišče, koruznico, žagovino, tropovine, papir, cestno blato itd., skratka: vse mogoče rastlinske in živalske odpadke. To plast čim bolj stlačimo in mečemo nanjo cestno blato ali apneni prah ali pa žgano apno, na to pa plast zemlje, ki jo polijemo z gnojnico. Tako napravimo dve do tri plasti do višine 1 do 1 in pol metra, med delom pa kup nekajkrat dobro premešamo, da se dobro prezrači, in ga polijemo z gnojnico. Kjer te ni, polijemo z razredčenim straničnikom, ki da kompostu važno hranilno snov — fosforno kislino.

Kompost je zrel, ko so odpadki popolnoma razpadli v črno tvarino — v sprstenino ali humus. To se zgodi v 2 do 3 letih. Če hočemo imeti vedno na razpolago dovolj zrelega komposta, moramo vsako leto napraviti poleg starega še nov kup komposta.

To gnojilo moremo s pridom porabiti za vsak pridelek, ker vsebuje vse pogoje za pravilen razvoj rastlin, zlasti pa zaleže na vrtu, v sadovnjaku in na plitvih tleh, torej na našem travnem svetu (senožeti in pašniki) s plitvo travno rušo. Temu svetu le redki gospodarji privoščijo hlevski gnoj, ker ga ni niti za njive in vinograde. Napravimo torej mešanec na parceli, ki jo nameravamo z njim pognojiti. Tamkaj spravimo na kup staro travo, listje, suhljad, mah, po možnosti cestno blato itd. Tja spravimo tudi čim več pepela in namečemo apneni prah, oziroma žgano apno, na to pa zemljo. Gnojnica je tudi tukaj potrebna. Sploh ravnamo tudi tukaj tako, kot smo povedali pri napravi komposta.

Namesto, da se držimo požiganja trave, robide, plevela in podobnega, spravimo to na kompostni kup, kjer strohni in sprsteni. To bo veliko bolj zaleglo. Skurimo le to, kar je bolno (okuženo).

Kdor se bo enkrat prepričal, koliko je ta gnoj vreden, in videl, da je mogoče uspešno gnojiti senožeti, vrtove in sadovnjake tudi brez hlevskega gnoja, si bo nedvomno napravil čim večjo količino mešanca.

Jež

Jež je sesalec, žužkojed in ponočnjak. Telo mu pokriva približno 16.000 bodic, ki predstavljajo njegovo obrambo pred sovražniki. Jež je svojevrstna žival. V svojem vedenju je neroden in telebast, kakor je ugotovil že naš Erjavec — toda poštenjak od rilca do repa. Plašen samotar, ki preždi ves dan v seči, luknji, votlem štoru, pod korenino ali pod kupom suhljadi ter šele pod večer zapusti svoje skrivališče in odide na lov. Boječe caplja okoli s svojim rilcem, ga viha, sledi črve, ogrce, žabe, miši, kuščarje in kače. Da, tudi kače. Ne boji se strupenega gada, ki mu stare glavo in ga nato pojužina brez nevarnosti, da bi poginil od njegovega strupa. V sili pa se brani tudi s skromnejšo živadjo, kakor so na pr. ščurki in se zadovolji celo s sadjem. Tako živi, jež od pomladi do jeseni, ko začne listje odpadati z vej. Pod jesen pa si izkoplje precej globoko jamo, nanese vanjo listja, mahu in trave in si pripravi ležišče za zimsko spanje. Valja se po listju, ga nabada na bodice ter ga prinaša v bodoče prezimovališče, kjer bo prespal pozno jesen in mimo do pomladi. Ko nastopi mraz, se skrije v steljo in otrpne. — Ta čokata živalica s kratko glavo, razmeroma velikimi očmi in izvrstnim sluhom, ima kratke noge, pa ostre krempljе, kratek rep in bodice, ki ga obdajajo kakor nekakšen oklep. Kadar mu preti nevarnost, se zvije v klopčič, prepričan, da je s tem zavarovan pred sovražniki. Toda pes in lisica dobro poznata ježeve navade. Pes ga vali do vode in ko pljuskne vanjo, ga pograbi za rilec, pa je po njem. Lisica pa je zvita in ji ni treba tega. Osmradi ga s svojo vodo. Jež se razklene in zvitorepka ga pohrusta.

—«»—

Sedem kač pod hišnim pragom

Jovan Zlatkovič iz Prekadine v topliškem okraju je ubil pod hišnim pragom sedem kač, ki so si v temeljih napravile gnezdo in se tam razmnožile. Nobena izmed kač ni bila krajša od metra, vse pa so bile strupene.

—«»—

Botanični vrt za slepe

Na Nizozemskem so uredili posebne vrtove za slepe. V Haagu imajo na takem vrtu dišeče cvetje, ob katerega prijetnem vonju slepi obiskovalci vsaj uživajo, če cvetja že ne morejo videti. Rastline rastejo nekoliko pridvignjene, tako da jih obiskovalci lahko otipavajo, na lesenih tablicah pa so njihova imena v Braillovi pisavi za slepe.

—«»—

Zmrznjen kruh

Prvega januarja bodo začeli v Angliji prodajati «zmrznjen kruh». Pripravili ga bodo po posebnem postopku in ga ohladili na nekaj stopinj pod ničlo. Pravijo, da bo tak kruh ostal svež več mesecev. Skorja bo sicer nekoliko trša kot pri navadnem kruhu, sredica pa bo baje prav tako mehka, kot če bi kruh pravkar vzeli iz peči.

«RAVNOTEŽJE V OROŽJU» JE ZELO DRAGA ZADEVA

Samo oborožitev atlantskih sil stane nad 225.000 milijard lir

Jeziček na tehtnici «ravnotežja v orožju» naj bi bili medcelinski izstrelki, kakršen je «Atlas», ki stane «samo» 120 milijard lir

Američani zares nimajo sreče s svojim interkontinentalnim balističnim izstrelkom «Atlas». Pred dnevi so javili, da je tudi zadnji poskus s tem «poslednjim orožjem» odpovedal. Raketa «Atlas» je tudi to pot, kot pred meseci, zletela v zrak in se v višini komaj 1500 m vžgala in razletela. Kdor je prisostvoval prvemu in drugemu neuspelemu poskusu, pravi, da je bilo obakrat enako. Raketa je ob mogočnem ropotu zletela v zrak in ko je dosegla višino nekaj nad 1300 m, jo je ovil najprej oblak dima, nato velikanski plamen rdečkaste barve in nato je krenila malo v stran ter se razpočila.

Vsako novo orožje terja najprej mnogo dela, nato bolj ali manj neuspele poskuse in šele nato pride do dokončne izdelave. Zato ni nič čudnega, da sta prva dva poskusa propadla, kakor ni čudno, da Američani trmasto vztrajajo pri svojem interkontinentalnem balističnem izstrelku. To še tembolj, če vemo, da smatrajo to vrsto orožja kot zadnje in najpopolnejše orožje, ter da ZSSR tako orožje že ima. Vse to pa je povsem «v duhu» sedanje mrzlične oboroževalne tekme ter «v duhu» teze, da je ravnotežje v oboroževanju jamstvo miru na svetu, kajti «zadnje orožje» je «orožje proti kateremu svet nima nobene obrambne možnosti» in sam direktor ameriškega urada za civilno obrambo je nedavno v ameriškem kongresu izjavil: «Čez leto ali dve, najpozneje leta 1960, bodo medcelinski dirigirani izstrelki na termonuklearni pogon orožje številka ena. In ko bo tako orožje postalo aktualno, bodo vsi načrti za zaščito in evakuacijo civilnega prebivalstva, ki so bili veljavni do sedaj, odveč in jih bo treba korenito spremeniti.»

Toda to nesrečno «ravnotežje v orožju» zelo mnogo stane in samo če pomislimo, kaj bi se s temi sredstvi dalo napraviti, vidimo, kako (milo povedano) zgrešena je politika vseh onih, ki pri njej vztrajajo. Prav gotovo ne moremo metati krivde za to tako drago tekmo samo na Washington oziroma Zapad, kajti Moskva ni v tem nič boljša. Odveč bi bilo tudi iskati začetne vzroke vsemu temu, toda po podatkih iz Moskve so članice Atlantskega pakta samo v zadnjih letih porabile za svojo oborožitev fantastično vsoto 372 milijard dolarjev, kar bi v naši valuti znašalo približno 225.000 milijard lir. Če k temu dodamo še stroške, ki so jih imeli z oboroževanjem Rusi in države v njenem območju, ter tudi povsem nevtralne države, ki jih k oboroževanju sili ta tekma med dvema kolosoma, potem zares nismo daleč od fantastične številke 500.000 milijard lir, ki jih je svet v zadnjih letih porabil za oboroževanje.

(V oklepaju bomo mimogrede ponovili nekaj uradnih statističnih podatkov, ki nam dovolj jasno povedo, kako vse bolj koristno bi se dala ta sredstva uporabiti. In podatki niso izmišljeni, saj jih je zbrala in objavila posebna komisija OZN. Ti podatki so sledeči: Na svetu živi danes 1 milijarda 400 milijonov ljudi, ki stanujejo v normalnih «zidanih» stanovanjih. 710 milijonov ljudi pa živi v kolibah in drugih podobnih stanovanjih, za katera se prav gotovo ne more reči, da nudijo kakršnokoli udobje ali da ustrezajo higienskim pogojem. 300 milijonov ljudi pa še vedno živi «pod milim nebom», to se pravi, brez vsakega krova nad glavo).

Pa pustimo ob strani gornja razmišljanja in se vrnimo k medcelinskim balističnim izstrelkom. Najprej bomo dali nekaj podatkov o ameriškem «Atlasu», ki je zaenkrat odpovedal, nato pa o ruskem tovrstnem orožju.

Ameriški «Atlas» je stal dve sto milijonov dolarjev, oziroma 120 milijard lir. Če bi bil polet uspel, bi moral leteti 4000 milj, oziroma okoli 7000 km daleč. Njegova brzina pa bi morala znašati 25.000 km na uro. To je dejansko vse, kar se o njem ve, kajti ostala njegova struktura je še vedno tajnost. Ve se še, da so ga pognali v zrak v Cape Caneveralu v Floridi.

Kaj pa sovjetski interkontinentalni balistični izstrelek? Zanj se ve z ene strani nekaj več, z druge pa še manj od ameriškega. Za tega vemo, da je večfazna balistična raketa, ki so jo pognali v zrak proti koncu avgusta nekje pri severnem tečaju in je po poročilih sovjetske uradne agencije Tass dosegla «veliko in do tedaj nedoseženo» višino. Njeni «rezultati kažejo, da je take rakete mogoče pošiljati v katerikoli kraj sveta». Ta raketa nadalje «omogoča, da se dosežejo najbolj daljna področja brez uporabe strateških letalskih sil, ki so v sedanji dobi preobčutljive za sodobno oborožitev protiletalske obrambe». Kot vidimo, nam Rusi povedo mnogo in pa tudi nič. Kajti točnih podatkov — iz razumljivih razlogov — nočejo izdati. Strokovnjaki pa vendarle menijo, da sovjetski medcelinski izstrelek lahko seže od 8 do 16.000 km daleč, da ima brzino, ki se vrti od 16 do 32 tisoč km na uro ter da seže v višino do 960 km.

Zelo važno vprašanje pri izdelovanju teh orožij je vprašanje «toplotnega zidu». Ko namreč izstrelek drvi skozi zrak z brzino 20.000 km na uro, pride do takega trenja, da se že po 20 sekundah letalo zaradi trenja segreje do 2000 ali celo 3000 stopinj C. Pri tej temperaturi «zgorevajo» ali eksplodirajo celo meteorji. Vprašanje graditeljev «zadnjega orožja» pa je, najti način, kako to preprečiti, oziroma najti snov, ki bi bila proti tolikšni vročini odporna.

Kot vidimo, je Rusom to uspelo. Američani pa se za sedaj s tem še ukvarjajo, kar pa ne pomeni, da jim ne bo uspelo.

In čemu to orožje? Iz ruskega pojasnila o njihovem medcelinskem izstrelku je razvidno, čemu naj služi. Toda takoj se postavlja vprašanje, kako je možno tak izstrelek tako uravnati, da bo zadel svoj cilj, da bo namreč treščil na New York, oziroma na Moskvo, ne pa nekam v kako rusko stepo ali v puščavo v Nevadi ali v Utahu. Po mnenju strokovnjakov se da izstrelek usmeriti tako, da tudi na tolikšno razdaljo ne pade več kot 8 km od cilja.

Tu smo se razpisali o dveh «zadnjih orožjih», ki naj bi bili kot nekak jeziček na tehtnici dveh nasprotujočih si vojaških velesil. Omenili smo tudi ceno, ki jo človeštvo za to plačuje. Če pa se javno mnenje v svetu toliko ukvarja s sedanjo epidemijo azijske gripe, ki ima po uradnih poročilih blag potek in terja zares malo žrtev, bi se javno mnenje lahko nekoliko več ukvarjalo tudi z gornjim vprašanjem in s svojo silo prisililo «odločilne činitelje», da s tem prenehajo.

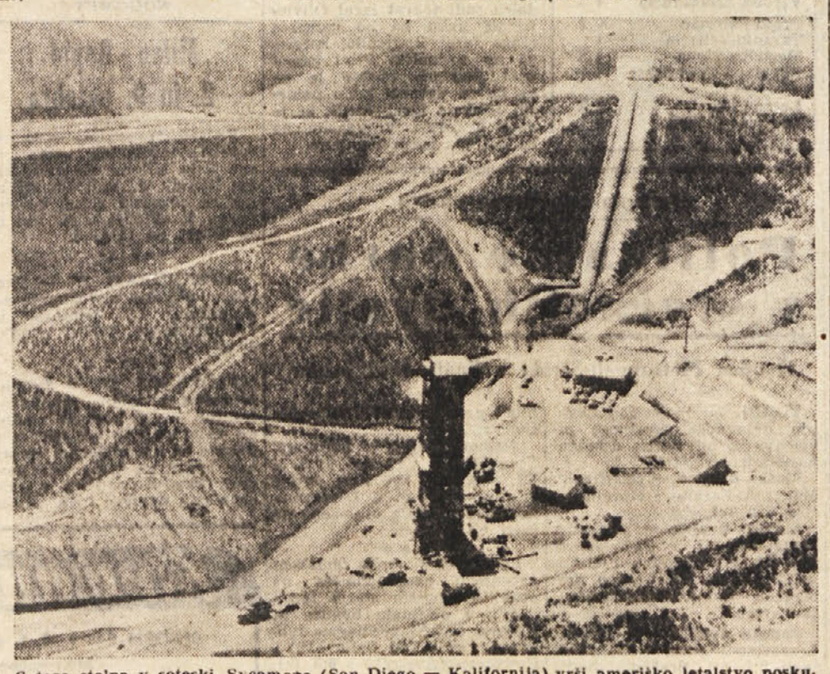

S tega stolpa v soteski Sycamore (San Diego — Kalifornija) vrši ameriško letalstvo poskuse z medcelinskimi raketami.

FOTOGRAFSKI KOTIČEK

INFRARDEČA FOTOGRAFIJA

V našem fotografskem kotičku smo že govorili o občutljivosti fotografskega materiala in smo dognali, da so ortokromatični filmi občutljivi za vse mavrične barve, razen rdeče, medtem ko so pankromatični filmi občutljivi tudi za rdečo barvo. Omenili smo tudi, da je fotografski material posebno občutljiv za ultravijoličasto barvo, katere mi ne vidimo, ravno tako ne vidimo infrardeče barve, za katero navadna plošča ni občutljiva; so pa posebne plošče ali filmi, ki so občutljivi za to barvo oziroma za žarke, ki jih oddaja ta barva.

Te žarke lahko imenujemo toplotne, kajti s ploščo, ki je občutljiva za infrardeče žarke, lahko slikamo v popolni temi in za osvetlitev objekta nam služita dva razgreta likalnika, ki ju postavimo na desno in levo stran objekta. Gorkota, ki izhaja iz likalnikov in obstaja iz infrardečih žarkov, katerih mi ne vidimo, vidi jih pa za te žarke posebno pripravljena plošča.

Za tako vrsto slikanja ni primeren vsak aparat, kajti meh, ki ni iz pristnega usnja in ki ni prevlečen s posebnim obližem, je enak temni zavesi, ki pušča pri slikanju z navadnimi ploščami nepotrebno svetlobo. Najzanesljivejši so aparati iz same kovine.

Za infrardečo fotografijo so tudi potrebni posebni filtri, ki jih izdeluje vsaka znamka za svoj material in ki niso uporabljivi za material druge znamke. Taki filtri so navadno rdeči in črni in absorbirajo vse modre in vijoličaste žarke, za katere je infrardeča plošča ravno tako občutljiva, kakor navadni fotografski material.

Kakor moramo približati navadno lečo za eno tridesetinko njenega žarišču fotografski plošči, ako hočemo priti do čiste slike, tako je potrebno tudi, da približamo objektiv, ki je lahko najpopolnejši, za eno dvestotinko njegovega žarišča infrardeči plošči, kar pomeni, da je potrebno skrajšanje enega centimetra, ako delamo z objektivom, ki ima žarišče 200 mm.

Material, občutljiv za infrardeče žarke se ohrani le malo časa, navadno le nekaj tednov in največ šest mesecev, zato je potrebno uporabljati vedno svežega.

Postavljanje takega materiala v kasete ali v aparat se mora vršiti v popolni temi in še v tej obstaja nevarnost, da se plošča pokvari, ako delamo pri razgreti steni, kajti gorkota, ki jo oddaja taka stena, ni nič drugega, kakor infrardeča svetloba.

Točna osvetlitev infrardečega materiala je izredno težka in zahteva več poizkusov, ki gredo od 1/50 do ene sekunde z odprtino F 5.6. Ako slikamo danes s hladnim vremenom, bomo mogli osvetliti malo več kakor jutri, ko bo zrak toplejši. Ob meglenem vremenu se podaljša osvetlitev za dva do trikrat.

Začetnik ne bo prišel prav gotovo takoj do uspeha, po nekaj poizkusih pa bo obvladoval to vrsto fotografiranja, ki mu odpira čisto nova pota. Seveda ne sme nasesti raznim objavam, ki govorijo o fotografiji na daljavo 600 km in kako so Nemci v zadnji vojni slikali angleško obalo, kakor da bi bili komaj kilometer oddaljeni od nje. Za tako vrsto fotografije so potrebni posebni objektivi in posebno občutljiv material, ki se obdrži komaj nekaj ur.

Fotoamater se bo ukvarjal le z nekaj področji in predvsem s slikanjem daljave, ki nam ne dopušča čistih slik, tudi ako uporabljamo pankromatične plošče in oranžast filter. Z infrardečim materialom in z rdečim filtrom lahko slikamo pokrajino, ki je oddaljena od nas tudi več kakor 50 kilometrov in slika bo čista, kakor da bi šlo za nekaj kilometrov. Posebno priporočljivi so ne preveč oddaljeni objekti, posneti z dnevno svetlobo. Na taki sliki pa ne sme manjkati nebo, ki bo videti popolnoma črno, tako da bomo imeli vtis, da je bila slika posneta ponoči.

Osvetlitev naj bo približno desetkrat daljša kakor bi jo potrebovali s srednjeobčutljivo ortokromatično ali pankromatično ploščo. Seveda mora biti nastavljen na objektivu rdeči filter. Objekt naj bo močno razsvetljen, tako da nastanejo temne sence, ki bodo videti na sliki popolnoma črne, kar bo povečalo nočni efekt.

Infrardeča fotografija služi posebno pri mikroskopičnih posnetkih, kajti njeni žarki prodro tudi tja, kamor ne sega človeško oko, a poslužujejo se je tudi zdravniki in v prvi vrsti znanstveniki.

S pomočjo infrardečega materiala so mogli zvezdoslovci izslediti nove zvezde in določiti tudi na podlagi odbite svetlobe sestavino dotične zvezde, a področje infrardeče fotografije se ne ustavi tukaj, kajti poslužuje se je v obilni meri vojaštvo in tudi policija.

Fotoamater naj si ne predstavlja, da bo s svojim infrardečim materialom dosegel tiste uspehe, ki jih imajo posebni laboratoriji, ki so opremljeni izključno za tako delo, a doseže lahko tako stopnjo, ki mu odpira pot do posebnih slik, ki imajo na sebi pečat umetnosti.

V OKVIRU SVETOVNEGA MLADINSKEGA FESTIVALA

O filmskem festivalu v Moskvi

Našim čitateljem verjetno ni znano, da se je v okviru 6. svetovnega mladinskega festivala v Moskvi vršil tudi majhen filmski festival. Zaradi tega prinašamo nekaj zanimivih podrobnosti s tega festivala, ki se je vršil v senci veličastne manifestacije mladine vsega sveta, in ki je bil prav tako zanimiv po številu prikazanih filmov, kakor tudi po raznolikosti tematike in nekaterih novih notah v obravnavanju posameznih aktualnih vprašanj današnje dobe.

Na tem mednarodnem filmskem natečaju so prikazali skupno 56 umetniških filmov, prav tako pa tudi veliko število dokumentarnih filmov in tednikov. To je precejšnje število, vsekakor mnogo večje od števila filmov, ki jih navadno prikažejo na raznih festivalih v Benetkah, Cannesu, Karlovych Varih itd.

Toda dejstvo, ki je takoj padlo v oči, je bila prisotnost mladih in novih narodov, ki so se sploh prvič pojavili na mednarodnem festivalu; tako na pr. Libanon in Mongolija, zraven že znanih filmskih narodov, kakor so Japonska, Mehika, Kitajska, Indija itd.

Filmi, ki so jih prikazali na tem festivalu, na katerem so podelili zlate in srebrne kolajne in častne diplome, so bili pretežno filmi mladih režiserjev in igralcev, pa tudi teme, ki jih ti filmi obravnavajo, izhajajo iz življenja mladih generacij na raznih zemljepisnih širinah in dolžinah.

Od filmov, ki obravnavajo teme iz življenja mladih, so štirje dobili zlato kolajno, in sicer:

«Mrak sredi dneva» — japonski film, huda obtožba metod sodobnega kazenskega postopka. Vsebina nam govori o mladeniču, ki je zdrknil s prave poti in zagrešil dvojni umor. Ko ga aretirajo, skuša v to zadevo zaplesti še druge nedolžne tovariše, ki pod pritiskom nečloveškega mučenja policije «priznajo» svojo krivdo kljub temu, da so povsem nedolžni.

Drugi film, ki je dobil zlato kolajno, je italijanski film «Streha» v režiji Vittoria De Sice, na Zavattinijev scenarij. Film poln globokega humanizma, kakor vsi njuni filmi.

Tretji nagrajeni film je bil madžarki «Karusel», ljubezenska povest, ki je doživel velik uspeh ne samo od strani publike, ampak tudi od strani kritike na filmskem festivalu v Cannesu, a ga je žirija ignorirala.

Četrto zlato kolajno pa je dobil sovjetski film «Višine», delo režiserja Zarkina, ki je vzbudil tudi sloviti film «Baltiški ljudski poslanik».

Posebno nagrado je dobil češkoslovaški film «Potovanje v prazgodovino», ker gre za delo, ki ga je težko postaviti v določeno kategorijo filmov.

Od filmov, ki so jih ustvarili mladi režiserji, so dobili zlato kolajno naslednji štirje: «Naš vrt», sovjetski film, poln svežosti in ljubezni do človeštva, ki vsaj po svojih virih inspiracije precej spominja na določene filme italijanskega neorealizma. S takimi temami se mladi sovjetski režiserji kaj radi spoprijemajo. Ta film je podoben nekemu Zavattinijevemu filmu, dasi ni vedno tako delikaten in krhek, ampak solidnejši in morda nekoliko sunoparen. Sledi «Kanal», poljski film, pretresljiv in dramatičen spomin na tragičen upor prebivalcev Varšave, ki je privedel do tega, da so poljsko glavno mesto skoraj zravnali z zemljo. Dalje, «Izgubljeni», češkoslovaški film, lirična, a hkrati dramatična obtožba neumne bestialnosti in nesmiselnosti vojne: isto temo obravnava tudi francoski film «Mort en fraude» (Za smrt opeharjeni) še neznanega mladega francoskega režiserja.

Srebrne kolajne so dobili naslednji filmi: «Pavel Korčagin» (ZSSR), «Igralka košarke št. 7» (Ljudska republika Kitajska), «S poti» (Italija), «Nepremagljivi» (CSR) in nemški film «Zadeva Benderatu», ki razpravlja o znakih obnove protisemitskega duha in gibanja, vsaj v določenih krogih v Nemčiji.

Vsi filmi mladih režiserjev dokazujejo v celoti, da so filmski delavci nove generacije v vseh deželah sveta občutljivi za pouk, ki nam ga daje vsakdanje življenje. Ti njihovi filmi, kljub nekaterim pomanjkljivostim, dokazujejo pravilnost in sigurnost ocene, ki more izhajati le iz objektivne in nepristranske analize stvarnosti.

Oče sinu: *Vedeti moraš, da je v življenju vedno dobro, če te nekdo vsaj malo porine naprej!...*

Goriško-beneški dnevnik

Odmev dogodkov v San Donaciju v Gorici

Sodišče popolnoma oprostilo tri člane goriške federacije KPI

Lepaki, ki so jih dali v javnost, niso bili všeč goriški policiji

18. septembra letos je goriška federacija KPI po krvavih dogodkih v San Donaciju in v San Pietru Vernoticu, kjer je policija streljala na demonstrante, dala nalepiti na občinske oglasne deske več lepakov. Lepaki, ki so bili tiskani v Rimu, so nosili naziv «Dovolj je krvi». Na njih je bila opisana žalostna tragedija prebivalstva okraja Brindisi, kjer so razni trgovski špekulanti s skrajno nizkimi cenami grozdja hoteli napraviti dobre kupčije na račun revnih ljudi, ki se v glavnem preživljajo z vinogradništvom. Upravne oblasti niso storile ničesar, da bi preprečile take špekulantske pojave, in ljudje so bili primorani javno protestirati proti takšni nezdravi gospodarski politiki. Prišlo je do nastopa policije, ki je začela streljati v ljudi in v San Donaciju ubila 3 osebe in dve ranila, v San Pietru Vernoticu pa ranila pet oseb.

Na lepaku, ki so ga občinski uslužbenci po navodilih goriške KPI nalepili na oglasnih deskah je bil razumljivo grajan nastop policije, saj so isto storile tudi mnoge druge politične stranke v državi, zadeva je prišla tudi pred parlament. O krvavih dogodkih v okolici Brindisija se je razpisalo tudi meščansko časopisje, ki marsikdaj ni štedilo s kritikami na račun policijskega aparata. Toda goriška policija ni mogla mimo lepaka, ki je grajal ravnanje policije in je tri člane goriške federacije: 30-letno Ireno Deiuri iz Štarancana, 36-letnega Silvina Poletta iz Gorice, Drevored Colombo 8 in 29-letnega Nerea Battella iz Ul. Pola 13, prav tako iz Gorice prijavila državnemu pravdništvu, ki jih je postavilo na zatožno klop.

V obtožilnem govoru, ki ga je imel državni pravdnik Marsi, je bilo težišče predvsem na tem, da se prikažejo trije obtoženci kot elementi, ki so hoteli z lepaki «Dovolj je krvi» hujskati javno mnenje in tako motiti red in mir v mestu. Poleg tega pa jih je obtožil, da so se prekršili tudi proti zakonu o tisku, ker na lepaku ni bila navedena letnica izdaje lepaka. Za Poletta in Deiurijevo je zahteval denarno globo v znesku 25.000 lir na posameznika.

Toda v obrambnem govoru je odv. Carmelo Blessi ovrgel nesmisel obtožnice in citiral odstavke iz «Evropea», v katerem so bili podrobno orisani krvavi dogodki v Južni Italiji. Zahteval je popolno oprostitev obtožencev, na kar je sodišče, ki mu je predsedoval dr. Storto, delno tudi pristalo. Nerea Battella je popolnoma oprostilo, ker ni storil kaznivega dejanja, oprostilo pa je tudi Deiurijevo in Poletta zaradi pomanjkanja dokazov.

—«»—

Nezgodi dveh delavcev

Včeraj ob 14.20 se je na delu v podjetju «RIBI» lažje ponesrečil 16-letni vajenec Luigi Mauri iz Ul. V. Alfieri 3. Mladenič je stopil na precej dolg žebelj, ki se mu je zapičil v desno stopalo. Po prejeti pomoči v bolnišnici je lahko odšel domov.

Drugi ponesrečenec je bil 29-letni Rudolf Laurentič iz Št. Lenarta in začasno bivajoč na gradu štev. 24. Laurentič je pri podjetju za staro železo v Ul. Capella nakladal blago na tovornik, nenadoma pa mu je kos železa padel na desno roko in jo precej poškodoval. Ozdravel bo v 5 dneh.

—«»—

Spodrsnilo se mu je

V bolnišnico Brigata Pavia so včeraj pripeljali tudi 36-letnega uradnika Karla Delpina iz Ul. Mazzini 4. Delpin je uslužben pri podjetju ENPAS v Gorici; včeraj ob 13. uri mu je na kamnitih tleh zdrsnilo, pri čemer se je udaril v desno ramo. Po prejeti pomoči je odšel domov.

—«»—

Nov urnik trgovin

S 1. oktobrom bo stopil v veljavo nov urnik trgovin, ki bo veljal do 31. marca v vseh občinah goriške pokrajine, izvzemši v Gradežu.

Pekarne bodo odprte od 6.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure.

Mlekarne od 7. do 12.30 in od 16. do 18.30. Trgovine jestvin od 8. do 12.30 in od 15.30 do 19. ure. Drogerije od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

Trgovine oblačil, pohištva, starinarnice, trgovine industrijskih predmetov pa bodo odprte od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure. Trgovine z železnino in kovinskimi predmeti od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure. Trgovine z zelenjavo in sadjem od 8. do 12.30 in od 15. do 19. ure. Trgovine s kurivom in gradbenim materialom od 8. do 12. in od 13. do 17. ure. Trgovine z avtomobili in nadomestnimi deli od 8.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30. Trgovine s kolesi in nadomestnimi deli od 8.30 do 12.30 in do 15. do 19. ure.

Cvetličarne od 8. do 12.30 in od 15. do 19. ure. Trgovine s kmetijskimi pripomočki in proizvodi od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

Slaščičarne (tudi tiste poleg pekarn) od 7.30 do 21.30. Trgi pa bodo odprti po občinskih pravilnikih.

Mesnice bodo odprte ob ponedeljkih, torkih, sredah, četrtkih in petkih od 7.30 do 12.30, ob sobotah in pred prazniki, ko so ves dan zaprte, pa od 7.30 do 12.30 in od 16. do 20. ure. Ob nedeljah so mesnice ves dan zaprte.

Knjigarne in trgovine s šolskimi potrebščinami lahko v dneh šolskega pouka odprejo že pol ure prej, in sicer ob 8. uri.

Razprava pred goriškim sodiščem

Tihotapec cigaret na zatožni klopi

Odsedel bo 2 meseca, nakar bo romal v poboljševalnico

Večkratni tihotapec tobaka 60-letni Felice Leperfidi Cardilli iz Barija z bivališčem v Ul. Randaccio 38 v Tržiču je bil včeraj ponovno pred sodiščem. Tokrat se je moral zagovarjati zaradi dveh tihotapskih podvigov iz tržaškega ozemlja v Tržič. Prvič so ga finančni stražniki zasačili 8. septembra 1955 na vlaku, ki je privozil v Tržič iz Trsta. Mož je zanikal, da bi imel v kovčku tobak, toda po pregledu so financarji našli 10 zavojev «Nazionali esportazione, Monopolio di Trieste», katere je nameraval Cardilli prodati za višjo ceno svojim znancem. Drugič pa so tihotapca ulovili na ulici, ko je skrival v vreči 15 zavojev cigaret iste znamke. Obakrat ne je Cardilli izgovarjal, da je bil prisiljen tihotapiti iz materialnih razlogov, toda vse to mu ni pomagalo, da ne bi prišel v goriške zapore, kjer sedi tudi zaradi drugih prekrškov.

Goriško sodišče ga je za prvi prenos prepovedanega blaga obsodilo na 40.000 lir globe in povračilo stroškov, za drugega pa na 4.000 lir globe, 2 meseca zapora in leto dni dela v kazenski poboljševalnici.

—«»—

Okrasitev izložb za praznik grozdja

Prihodnjo nedeljo bodo po vsej državi in tudi v Gorici slavili «Praznik grozdja», ki ga je organiziralo kmetijsko ministrstvo. Ob tej priliki so trgovci, posebno pa prodajalci zelenjave in sadja vabljeni, da okrasijo izložbe z grozdjem ali tudi drugimi pripomočki, ki naj bi ustrezali karakterju nedeljskega praznika.

—«»—

Iz Pariza se je vrnil župan iz Romansa

Na povabilo francoske kulturne zveze se je udeležil 1. kongresa mest-sester v Franciji tudi župan Romansa Marco Del Pin. Kongresa, ki se je vršil delno v Parizu in delno v Versaillu, se je udeležilo večje število županov iz evropskih mest in manjših krajev, ki nosijo francoska imena.

Kongresisti so sklenili, da bodo poglobili medsebojne zveze in izmenjali knjige, plošče in druge predmete, ki bodo omogočili boljše spoznavanje ljudi enega in drugega kraja, prav tako pa bodo skušali tudi organizirati izmenjavo učencev in dijakov v letnem času.

—«»—

Obisk zastopnikov univerz na goriškem gradu

Včeraj dopoldne so obiskali Gorico udeleženci 11. kongresa upravnih direktorjev univerz in inštitutov, ki se vrši v Trstu. Goste je ob 11. uri sprejel na gradu goriški župan v spremstvu še nekaterih občinskih mož in jim razkazal grad in državno mejo, nato pa jih je nagovoril v slavnostni dvorani. Za gostoljubni sprejem se je v imenu izletnikov zahvalil dr. Martino iz Turina. Kasneje so si zastopniki italijanskih univerz ogledali mesto in se udeležili kosila, ki jim ga je občina pripravila v hotelu «Alla Posta».

—«»—

S kolesom prevrnil starčka

Ko se je včeraj ob 15. uri vračal proti domu 79-letni Andrej Černic s Tržaške ceste 203, ga je nekaj metrov pred hišo podrl neznani kolesar. Starčku so takoj priskočili na pomoč domači, ki so poklicali tudi Zeleni križ, da ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia. Tu bo moral Černic zaradi poškodb po telesu, ostati nekaj časa na zdravljenju.

Športni dnevnik

Meddržavni atletski dvoboj na tržaškem stadionu

Italija - Švedska danes prve borbe

Atleti obeh reprezentanc od sinoči v Trstu - Švedi kompletni, Italijani brez Chiese

Za lahkoatletski dvoboj med reprezentancama Italije in Švedske, ki bo danes in jutri na tržaškem občinskem stadionu, vlada veliko zanimanje med tržaško športno javnostjo, saj bo to prva kvalitetna atletska prireditev v Trstu po vojni. Obe reprezentanci sta od sinoči že v našem mestu. Švedi so prišli kompletni, med Italijani pa je za sedaj znano, da manjka skakalec s palico Chiesa, katerega bo zamenjal Cappellari, ki je tretji na lestvici italijanskih skakalcev za Chieso in Ballotto z rezultatom 4.02 m.

Tudi urejevanje stadiona so včeraj dokončali. Steza za teke je v odličnem stanju ker jo je včerajšnji veter osušil. Isto velja za doskočišča za skoke v višino, v daljino in s palico ter za podije za mete kladiva, krogle in diska.

Če bo vreme ugodno, predvsem pa brezvetrno, se bo tržaškim ljubiteljem atletike prav gotovo nudil lep užitek, saj se obetajo ostre in izenačene borbe v skoraj vseh disciplinah. Na papirju in na podlagi najboljših rezultatov posameznikov so Švedi sicer favoriti v večini disciplin, toda italijanski atleti lahko računajo na domač teren in domačo publiko, ki jih bo gotovo bodrila.

V posameznih disciplinah današnjega programa bodo na startu:

15.45 — kladivo: It. — Giovanetti (58,37), Laliscia (51,75); Šv. — Asplund (60,14), Noren (57,34).

15.45 — višina: It. — Cordovani (1,96), Martini (1,90); Šv. — Pettersson (2,07), Dahl (2,04).

16.00 — 400 m: It. — Lombardo (47"8), Loddo (47"9); Šv. — Pettersson (47"9), Jonsson (48").

16.15 — 1500 m: It. — Baraldi (3'48"4), Rizzo (3'54"); Šv. — Dan Waeren (3'40"8), Ericsson (3'44"8).

16,30 — 100 m: It. — Berruti (10"5), Cazzola (10"6); Šv. — Malmroos (10"6), Westlund (10"6).

16,45 — 10.000 m: It. — Perorne (31'05"2), Costa; Šv. — Ahlund (29'49"2), Olsson (30'10"2).

17,00 — kopje: It. — Lievore C. (74,00), Lievore G. (71,45); Šv. — Berglund (71,90), Smiding (71,57).

17,15 — troskok: It. — Cavalli (15,15), Gatti (15,21); Šv — Norman (15,32), Ericksson (15,23).

17,30 — 4x400: It. — Lombardo (47"8), Loddo (47"9), Morale (48"8), Scavo (48"3); Šv. — Pettersson (47"9), Brannstrom (48"), Jonsson (48"), Lindgren (48"8).

KOLESARSTVO

BOLOGNA, 27. — Po prijavi kolesarskega moštva «Carpano-Coppi» z močnim De Bruynom na čelu, se je tudi ekipa «Girardengo - Erg» prijavila za 41. kolesarsko dirko profesionalcev po Emiliji, ki bo 4. oktobra. V ekipi Girardengo so med drugimi Luciano Maggini, ki se je že dvakrat uveljavil na tej dirki, Renato Ponzini, Giuseppe Calvi, Mino de Rossi, Gian Battista Gabelli, Bruno Umidio, od starih pa Andrea Carrea in Albino Crespi. Dirka po Emiliji se bo zaključila na občinskem stadionu v Bologni okrog 15.30, eno uro pozneje pa bodo privozili na cilj diletanti, ki bodo na dirkališču zaključili četrto etapo dirke «San Pellegrino».

—«»—

KONGRES CIO

Nadaljnje redukcije olimpijskega programa

SOFIJA, 27. — Kongres mednarodnega olimpijskega odbora, ki zaseda v Sofiji, je danes sklenil, da na olimpiadi v Rimu ne bodo podeljene zlate kolajne za jahalne, kolesarske, telovadne ekipe in za ekipe za moderni peteroboj. Že prej je odbor sklenil, da teh kolajn ne bo podeljeval šele po olimpiadi 1960, sedaj pa je svoj sklep popravil. Kongres je nadalje sklenil izločiti iz olimpiade v Rimu še eno strelsko panogo poleg onih, ki jih je izločil že v sredo. Zaradi tega se bo število kolajn v Rimu znižalo na 151, kar je za 10 manj kot v Melbournu.

Kongres je tudi sklenil, da ne bo vztrajal pri svojem prvotnem stališču, da mora biti število tekmovalcev posameznih držav v plavalnih in atletskih disciplinah omejeno na 2 tekmovalca in končno še, da bo v prihodnje lahko sodelovalo na olimpijskih nogometnih, košarkarskih, vaterpolističnih in kotalkarskih turnirjih največ po 16 moštev.

Računajo, da se bo po vseh teh redukcijah število udeležencev olimpiade v Rimu skrčilo od 6300 predvidenih na 5700.

Svetovno prvenstvo posameznikov v sablji

Italijani Ravagnan, Narduzzi in Ferrari v četrtfinalu

Edini Jugoslovan Vazin izločen v drugi seriji

PARIZ, 27. — V Parizu se je danes pričelo individualno svetovno prvenstvo v sablji. V prvi seriji izločilnih skupin ni prišlo do nobenih presenečenj. Zmagali so favoriti. V drugi seriji izločilnih skupin pa so bili izločeni tudi nekateri favoriti, med katerimi je vredno omeniti Rusa Leytmana in Kuznetcova, Belgijca Hayvaerta, Madžara Szerencsesa in Američana Soberja. Prvi štirje iz vsake izločilne skupine druge serije so se kvalificirali za četrtfinale, ki bodo jutri.

Rezultati izločilnih skupin prve serije:

Skupina A: 1. Koestner (Nem.) 3 zmage, 5 zadetkov; 2. Ambert (VB) 3 (7); 3. Vanderauwera (Bel.) 3 (8). Izločeni: Pinillos (Šp.), Weber (ZDA), Arseven (Tur.).

Skupina B: 1. Beatley (VB) 4 zmage; 2. Vechalle (Bel.) 3; 3. Sober (ZDA) 3. Izločeni: Miollet (Fr.), Mandi (Hol.), Herrera (Šp.).

Skupina C: 1. Szerencses (Madž.) 3 zmage, 14 zadetkov; 2. Howes (VB) 3 (14); 3. Van Baelen (Bel.) 2. Izločeni: Sezen (Tur.), Wolthuis (Hol.).

Skupina D: 1. Partos (Rom.) 3 zmage, 2 zadetka; 2. Ferrari (It.) 3 (6); 3. Heyvaert (Bel.) 3 (6). Izločeni: Woehwler (Nem.), Cabrera (Šp.), J. Doyle (Ir.).

Skupina E: 1. Narduzzi (It.) 4 zmage, 12 zadetkov; 2. Stiller (Nem.) 4 (14); 3. Holvoet (Bel.) 3. Izločeni: Kardolus (Hol.), Duffy (Ir.), Virebes (VB).

Skupina F: 1. Coopermann (VB) 4 zmage; 2. Ravagnan (It.) 3 (4); 3. Loehr (Nem.) 3 (9). Izločeni: Husarek (ČSR), De Deiego (Šp.), Pelmue (Rom.).

Skupina G: 1. Mikla (ČSR) 3 zmage, 9 zadetkov; 2. Ordejon (Šp.) 3 (9); 3. Theuerkauf (Nem.) 2. Izločeni: Boutmy (Hol.), Balkan (Tur.).

Rezultati izločilnih skupin druge in zadnje serije:

Skupina A: 1. Rouiot (Fr.) 4 zmage, 19 zadetkov; 2. Karpati (Madž.) 4 (21); 3. Piatkowski (Polj.) 4 (22); 4. Copermann (VB) 3. Izločeni: Van der Auwera (Bel.) 3, Leytman (SZ) 2, Spiller (Nem.) 1.

Skupina B: 1. Kovacs (Madžarska) 5 zmag; 2. Lefevre (Fr.) 4; 3. Tcherepowski (SZ) 4; 4. Zub (Polj.) 3. Izločeni: Theuerkauf (Nem.), Baelene (Bel.).

Skupina C: 1. Gamot (Fr.) 4 zmage, 15 zadetkov; 2. Gerevich (Madz.) 4 (16); 3. Ravagnan (It.) 4 (16); 4. Pawlov (Polj.) 4 (18). Izločeni: Kouznetzov (SZ), Etratman (Nemčija), Holvoet (Bel.).

Skupina D: 1. Narduzzi (It.) 5 zmag; 2. Horvath (Madž.) 4 (14); 3. Ryckler (SZ) 4 (22); 4. Kuezewski (Polj.) 3. Izločeni: Heyvaert (Bel.), Brousse (Fr.), Howes (VB).

Skupina E: 1. Mendelenyi (Madz.) 6 zmag; 2. Miqla (Ap.) 5 (16); 3. Morel (Fr.) 5 (19); 4. Zablocki (Polj.) 3. Izločeni: Verhalte (Bel.), Porebski (VB), Loehr (Nem.), Vasin (Jug.).

Skupina F: 1. Pawlowski (Polj.) 5 zmag (3); 2. Rylsky (SZ) 5 (19); 3. Ferrari (It.) 4; 4. Koestner (Nem.) 4 (24). Izločeni: Sober (ZDA), Amberg (VB), Szerencses (Madž.), Ordeyon (Šp.).

NOGOMET

Milan - Rapid 2. in 9. oktobra

PARIZ, 27. — Tajništvo evropske nogometne zveze je sporočilo Milanu in dunajskemu Rapidu, da je njuno srečanje za evropski pokal določeno za 2. oktobra v Milanu in za 9. okt. na Dunaju.

* * *

BIRMINGHAM, 27. — Dvoboj mladinskih nogometnih reprezentanc V. Britanije in Španije se je končal neodločeno 4:4.

* * *

FLORENCA, 27. — Julinho je danes popoldne intenzivno treniral na občinskem stadionu ob prisotnosti več tisoč gledalcev. V medtedenski skrajšani tekmi na dvoje vrat med rezervami in mladinci je igral na mestu desnega krila. Julinho je dosegel krasen gol in dokazal, da je v odlični fizični kondiciji.

—«»—

SKOPLJE, 27. — Jugoslovanska B reprezentanca je v tekmi za trening v Skoplju porazila podzvezno reprezentanco nogometašev s 5:0 (1:0). Reprezentanti so igrali ležerno.

KOŠARKA

Italijanski košarkarji za dvoboj s češkimi

RIM, 27. — Za dvoboj košarkarskih reprezentanc Italije in Češkoslovaške, ki bo 6. okt. v športni palači v Rimu, so bili sklicani na skupni trening naslednji igralci: Antonio Calebota, Mario Alessini, Germano Gambini, Silvio Lucev, Achille Cannam, Alessandro Riminucci, Gianfranco Pieri, Alessandro Gamba, Antonio Costanzo, Piero Volpini, Rolando Rocchi, Vittorio Pominio.

Skupne priprave se bodo začele 1. oktobra.

PLAVANJE

Gilberto Elsa, član juniorske reprezentance, ki bo nastopila v soboto in nedeljo proti Jugoslaviji, bo v ponedeljek poskusil zrušiti italijanski rekord na 400 m mešano. Ta rekord ima sedaj Ruggero Ciacci s 5,41.8. Elsa pa je med treningom že dosegla na 400 m mešano čas 5,32, kar je znatno bolje od rekorda. Toda čas ne more biti priznan kot rekord, ker niso bili izpolnjeni potrebni pogoji.

KOTALKANJE

ZENEVA, 27. — Monza-RHC (Losanne) 4:1.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 28. in jutri 29. t. m. zabavni barvni film

«Tigrček»

V glavni vlogi nastopa Jeff Chandler

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 28. t. m. ob 19.30 uri METRO barvni film:

«Tako govori srce»

Igrajo: Jose Ferrer, Merle Oberon in Walter Pidgeon

Kino na Opčinah

predvaja danes 28. t. m z začetkom ob 19. uri Metroscope barvni film

«Torpedo smrti»

Igrajo: GENE KELLY JOHAN JUSTIN, BERNARD LEE in JEFF RICHARD

Italijansko nogometno prvenstvo

Juventus in Napoli pred težkima nalogama

Tretji zunanji nastop Triestine proti Sambenedettese

Enajstoricam, ki so trenutno na vrhu lestvice A lige, se obeta za jutri težka nedelja. Doslej vedno zmagoviti Juventus bo moral ta primat braniti na težkem terenu v Ferrari proti Spalu, ki so bo pred svojim občinstvom tudi hotel vsaj nekoliko oddolžiti za težek poraz v Vidmu. Napoli, ki je tudi še neporažen, bo imel podobno nalogo v Bergamu proti Atalanti in zdi se, da bo njegova še težja kot od Juventusa. Padova, ki je z dvema zmagama in enim porazom tretja na lestvici, se bo morala doma kar precej potruditi, če bo hotela pospraviti kaj več kot pol izkupička proti razigranemu Interju, za Romo, ki ima tudi 4 točke, pa je pot v Torino skoraj brezizgledna, kajti Marjanovičeva enajstorica bo prav gotovo skušala za vsako ceno prekiniti s slabim startom v letošnji sezoni. Tretja iz te skupine — Alessandria — pa se bo v derbyju pomerila s svojim starim rivalom iz B lige Verono in glede na to, da bo tekma v Veroni, prav gotovo nima mnogo upanja na uspeh.

Osrednjo pozornost 4. kola predstavlja srečanje med Fiorentino in Udinese v Florenci. Po nepričakovanem uspehu nad Bologno v Bologni, so Fiorentini zrastla krila, s povratkom Julinha iz Brazilije pa tudi greben. In ker je njen nasprotnik Udinese, se obeta velika borba, katere izid je vse prej kot jasen.

Milan bo imel v gosteh Sampdorio in že tudi samo polovični uspeh poslednje bi pomenil presenečenje. Milan bo nastopil sicer brez poškodovanega Beana, zato pa se bo v njegove vrste z gotovostjo povrnil Schiaffino, kar tudi niso mačje solze. Preostane še srečanje med zadnjima na lestvici: Genovo in Bologno ter srečanje med Laziom in Vicenzo na nevtralnem terenu v Neaplju. Tako v prvem kot v drugem je izid negotov. Bologna je očitno v krizi, Lazio pa je zdecimiran zaradi azijske gripe.

V B ligi bo na vrsti tretje kolo. Triestina bo že tretjič zaporedoma igrala na tujem terenu: tokrat proti Sambenedettese, ker je tržaški stadion zaseden zaradi atletskega dvoboja Italija-Švedska. Na papirju je vsekakor favorit Triestina, ker enajstorica iz Toronta na predstavlja mnogo več kot povprečno provincialno mošto. Zelo zanimiva pa znajo biti še srečanja med vodečim Zenitom iz Modene in Catanio, Tarantom in Venezio, Parmo in Marzottom, Simmenthalom in Brescio ter Novaro in Barijem.

Triestina se od pretekle nedelje sploh ni vrnila domov. Predvčeraj je na poti iz Catanie v S. Benedetto di Tronto odigrala trening tekmo v Fanu in zmagala z rezultatom 3:1. Ker je Milani poškodovan, bo srednjega napadalca tudi tokrat igral Olivieri, na krilu pa bo namesto njega igral Rimbaldo, katerega bo v krilski vrsti zamenjal Petagna. Možno je še, da bo na desnem krilu namesto Szokeja igral Attili, ki je baje v formi, v ostalem pa bo postava nespremenjena.

Atalanta-Napoli	X 2 1
Fiorentina-Udinese	1
Genoa-Bologna	1 X
Lazio-L. R. Vicenza	X
Milan-Sampdoria	1
Padova-Inter	1
Spal-Juventus	X 2
Torino-Roma	1
Verona-Alessandria	1 X 2
Prato-Palermo	X 2
Taranto-Venezia	1
Mestrina-Siena	1 X
Reggiana-Cremonese	1
Lecco-Como	1 X
Legnano-Livorno	1

Državno teniško prvenstvo

Poltinalne borbe v srečanjih dvojic

Dvojica Pietrangeli-Sirola v finale brez borbe

TURIN, 27. — V nadaljevanju državnega teniškega prvenstva so bili danes dosežen naslednji rezultati:

Moške dvojice — četrtfinale: Maggi A.-Fachini - Morelli-Casini 6:3, 6:1, 6:3.

Moške dvojice — polfinale: Maggi-Fachini - Sada-Guerci 6:3, 6:2, 6:3. Dvojica Pietrangeli-Sirola je brez borbe premagala dvojico Bellardelli-Lazzarino.

Ženske dvojice — polfinale: Lazzarino-Migliori - Bass-Ballanti 9:7, 6:1, Srečanje dvojic Bellani-Pericoli - Frigerio-Beltrame je bilo preloženo na jutri.

Mešane dvojice — četrtfinale: Migliori-Jacobini - Veronesi-Parri 6:8, 6:2, 6:2, Lazzarino-Lazzarino - Riedl-Guercilena 8:6, 4:6, 6:4, Cerri-Pirro - Bassi-Bergamo 6:4, 6:3. Dvojica Pericoli-Fachini je brez borbe dobila proti dvojici Beltrame-Bonetti.

Mešane dvojice — polfinale: Cerri-Pirro - Pericoli-Fachini 5:7, 6:4, 6:1. Srečanje dvojic Migliori-Jacobini - Lazzarino-Lazzarino je bilo preloženo na jutri ob 16. uri.

* * *

LONDON, 27. — Na teniškem prvenstvu profesionalcev na pokritih igriščih sta v igrah dvojic v polfinalu Segura in Kramer (ZDA) premagala dvojico Rolando Del Bello (It.) - Cawthorn (Avstral.) s 6:3, 6:1, 6:2.

TELOVADBA

Z zelo tesnim rezultatom (za 8 desetink točke razlike) so italijanske telovadke zmagale v dvoboju z madžarskimi telovadkami.

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

Roman 65.

Bil je bogat posestnik v Gradišču spodaj, a je že vse zapravil s ponočevanjem in vlačuganjem. Zdaj se je preselil v vrh tu gori, ki mu je edini še ostal, tudi ta docela zadolžen. Žena pa mu je ušla. Baje je lepa ženska, a tudi lahke baže.

Šrul kriči:

«Škis je moj! Kdo je še ujel kdaj škisa! Jaz ga bom nocoj! Stražmojster, ti se nič ne skrbi! Jaz ti že pometem smet smetljivo.»

Stražmojster je ljubimkal z Maliko in Rupnik mu je bil zašel v ograd. Šrulova bojaželjnost pa mu je vseeno neprijetna. Začne ga miriti in da bi se prikupil nama, govori celo slovenski:

«Šrul, daj mir! Saj smo možje, saj nismo otroci! Pustimo karte, pa zapojmo rajši! No, mamika, katero bova?»

Stara se srečna nagne k njemu:

«Tista mi je tako všeč:

‚Jaz sem pa revček fajfco izgubil...'»

Njegovo petje je bolj solo-petje. Močen bariton ima, a povzdiguje ga tako neizrečno samozavestno, da ga skoraj nihče ne more spremljati. Stara pa strmi vanj vsa zaverovana in tudi Malika se skloni k mizi in ga pogleduje ljubeznivo.

Tu vstopita oba sinova v sobo, črna, srednje raščena mladeniča. V zadregi se obračata pred vrati, ne vede, kam bi prisedla.

Rupnik ju navdušen pozdravi:

«Živio, fanta! Živio! Le semkaj k nam! Štefan vina, gospodična! Saj nismo šleve!»

Takoj ga mine čemernost. Da ima le ozadje, pa dobi pogum!

Fanta si nista preveč dobra z materjo, sestrama in vso to družbo tam. Materi so bile dekline bolj pri srcu na škodo sinoma in to je netilo prepir v družini. Onadva sta se zato najrajši izogibala nemškutarjev, ki so se zbirali pri njih.

Ivan se osokoli in se primakne bliže k Maliki ter jo celo objame krog pasu. Ona se brani, sramežljivo se ozira krog sebe; a vidi se, da ji ugaja laskanje.

«Zapojmo tudi mi!»

«Zvedel sem nekaj novega
od svoj'ga dekleta zaljubljen'ga,
da ona si 'zbira drugega
in zame ne mara nič več.»

Obraz mu žari od poredností; dvigne kozarec in napije stražmojstru:

«Živeli, gospodje! Če hočemo peti, pa moramo le s slovenskimi začeti! Pomagajte, gospodje!»

«Ljub'ca moja, kaj si st'rila,
da ti druz'ga ljubit greš!»...

In oni res pomagajo. Šrul sicer škrta z zobmi in bliska z očmi, pesti drži na mizi pred seboj; a stražmojster ga brzda s pogledi, četudi je sam zelen od jeze.

Ivan pa povzame z nepričakovano salvo smeha:

«Kaj se mi je pripetilo zadnjič v Vòseku!? Grem po cesti mimo Pučka — mož je bogataš — in zagledam na odprtem skednju frankfurtarsko zastavo. Sicer so barve nekaj zmešane: — k cesarski zastavi prišita rdeča krpa, to je cela čarovnija; a demonstracija je očividna. Ne bodi len, grem noter in pozdravim nemški. Delavci ustavijo mlatilnico, otirajoč si v prahu pot z obrazov.»

«Saj vas ni nobeden razumel, kaj ne?» se smeje Malika.

«Že zaradi ropota ne. Ko se ta poleže, jim izrazim v visoki nemščini svoje začudenje in svojo srečo, da naletim tu sredi slovenskega ozemlja na kolonijo kulturnega nemškega naroda.»

«Hahaha...» se smeji zopet Malika in Zalika ji pomaga. A Šrul jo pogleda tako srdito, da se prestrašena ozre po svojih sosedih, ki se drže drugi bridkeje od drugega.

«In tako frazarim v lepi nemščini, oni pa zijajo vame kot volički v nova vrata. Na gospodarja se ozirajo in mi kažejo, da naj se obrnem nanj.»

«Na Pučka! Hihihi...»

«Saj on je gluh!» se oglasi eden od bratov.

«Gluh je dedec!» se zgraža Rupnik. «Jaz mu kričim v ušesa — moj bog! A nekaj besed je le razumel. Vprašam ga, če je Švab? — ‚Ne!' — Če je Saksonec? — ‚Ne!' — Kje za vraga pa so vas iztaknili? Ali vas ni Südmarka naselila tu? — Z odprtimi usti bulji vame in si briše s predpasnikom pot s tilnika... Nazadnje le razume... Ne! Od Südmarke on nič ne potrebuje. On je bogat! On še lahko nekaj da! On je tu domačin!... Torej je Slovenec? — Kajpada!»

Oba brata in dekleti, pa tudi mati in četovodja se drže za trebuh od smeha. Ostali kažejo samo zobe v zadregi.

«Pa kaj potem sleparite ljudi? — se razjezim, še vedno nemški. Skočim k zastavi in jo potegnem s strehe, pa jo raztrgam kar pred njimi. To je sleparstvo! Varanje javnega mnenja — kaznivo — po paragrafu tem in tem! Kaj jaz vem, kaj sem jim bil vse natvezel!»

Malika se lomi v smehu. Šrul se obrne k nam, kot da bi menil zdaj pa zdaj skočiti.

«In so vas potem nagnali?» vpraša starejši brat.

«Kaj še! ‚Deutschfreundlich!' — so kričali. Razlagali so, da so prijazni Nemcem. Jaz pa nisem hotel razumeti in sem jih ozmerjal po domače v razumljivi nemščini. Saj psovati nemški — to jim ni popolnoma neznano! — Potem sem jo ubral čez travnike... Vrag vedi, nekajkrat sem se še ozrl, če ne kolovrati kdo z ranto za menoj.»

Malika si briše solze od smeha in Ivan jo pritisne k sebi — tako lepo razgreto — ter jo poljubi na ličece — kar tam pred vsemi.

Šrul hoče planiti, a stražmojster ga zadrži. Vsi govoré vanj in ga miré.

Meni pa se je zdelo, da je njegova bojaželjnost precej umetna. Revček je živel od milosti prijateljev, ki se jim je mogel odkupiti samo na ta način, da se je izpostavljal zanje.

Rupnik načenja že drugi štefan in zapoje razigrano:

«Pa pri nas je korajža,
pri vas je pa ni...»

Oni odgovarjajo:

«Kaj nam pa morete, morete,
morete?...»

Tako je menjano orožje bojno, s petjem napetost malone utolažena.

A Šrul si vendar pribori besedo:

«Zato ravno je treba nemških šol! V vsakem vrhu moramo odpreti nemško šolo. Zakaj ne znajo kmetje nemški? Ker so te slovenske šole vse od muh! Ker se nič ne trudijo slovenski mežnarji! Kmet naj ostane butelj, pravijo. In res je butelj, kdor ne razume nemški. Tudi ti gospodje bi bili buteljni, ko bi ne znali nemški. Samo z nemščino so kaj dosegli. In kdor je proti nemščini, je butelj, butelj, butelj...»

Tu se vzdigneta stražmojster in četovodja:

«Pojdimo večerjat! Šrul, ti greš z nama k Pomočnici!»

«Večerja vas ne bo več čakala, gospodje! Saj bi jaz kaj — v naglici...» ju zadržuje gospodinja.

Žandarja pa vzameta mešetarja médse in ga prisilita k odhodu. Tako preprečita pretep, ki je grozil, in se še sama izmažeta iz neprilike.

Pri vratih postoji Šrul za trenutek, se ogleda teatralično po Rupniku in dvigne pest, češ: midva se še vidiva, prijatelj!

Meni je bilo že ves čas neprijetno. Drezal sem Ivana, da naj odideva, ker sem se bal, da se zopet zamotam v političen škandal. On pa je plaval v svojem elementu. Zamislil se je v razposajeno občutje «stoloravnatelja» in se mu vdal z dušo in telesom. Govoril, pel, ukazoval, smejal se je — kot da bi ne bila ostala ne njega, ne njegovega življenja najmanjša trohica zunaj te zasmrajene in tesne izbe.

(Nadaljevanje sledi)